

Laagdrempelige psychische hulpverlening

**Inventarisatie van aanbod binnen
mbo, hbo en wo**

Colofon

Titel	Laagdrempelige psychische hulpverlening
Auteur	Koen Vinckx, Bas van der Voort en Judith Jansen
Datum	12-8-2019
Project	000181

Expertisecentrum handicap + studie, onderdeel van CINOP, ondersteunt universiteiten, hogescholen en mbo bij het toegankelijk maken van onderwijs voor studenten met een extra ondersteuningsvraag.

Stichting CINOP realiseert gefundeerde en integrale oplossingen voor complexe onderwijs- en arbeidsmarktproblemen. We zetten ons in voor een optimale deelname van iedereen aan de samenleving, vandaag en morgen. Daarvoor maken we verbindingen met het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven. We zijn gespecialiseerd in vraagstukken rondom flexibel onderwijs, professionalisering in het beroepsonderwijs en arbeidsmarktleren: een leven lang ontwikkelen. Ook internationaal zijn we actief: samen met onze partners dragen we bij aan mobiliteit, Europese leermogelijkheden en kennisoverdracht naar landen waar scholing nog in de steigers staat.

CINOP B.V.
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800800
www.cinop.nl

© CINOP B.V. 2019

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
1 Aanleiding	6
2 Aanpak	8
2.1 Onderzoeksvragen	8
2.2 Verantwoording	8
3 Kader	11
3.1 Achtergrond en cijfers psychische klachten	11
3.2 Belang laagdrempelige psychische hulpverlening	12
3.3 Onderzoeksvraag 1: Wat wordt verstaan onder laagdrempelige psychische hulpverlening?.....	14
4 Resultaten	15
4.1 Onderzoeksvraag 2: Wat zijn de behoeften van ho-studenten met betrekking tot laagdrempelige psychische hulpverlening?	15
4.2 Onderzoeksvraag 3: In hoeverre beschikken mbo-, hbo- en wo instellingen reeds over vormen van laagdrempelige psychische hulpverlening? En in hoeverre sluiten die aan op de behoeften van studenten?	17
4.3 Onderzoeksvraag 4: In hoeverre zijn ho-studenten op de hoogte van de reeds aanwezige hulpverlening en in hoeverre weten zij de weg te vinden naar deze voorzieningen.	20
4.4 Onderzoeksvraag 5: Welke vormen van reeds aanwezige laagdrempelige psychische hulpverlening worden het meest gebruikt en gewaardeerd door zowel onderwijsinstellingen als studenten en gelden zodoende als goede voorbeelden voor andere organisaties?.....	24
4.5 Onderzoeksvraag 6: Wat hebben onderwijsinstellingen nodig om een betere laagdrempelige psychische hulpverlening in te richten?	27
Bijlage A: studentenenquête	30
Bijlage B: medewerkersenquête	36
Bijlage C: enquêteresultaten uitgesplitst	46

Samenvatting

Dit rapport bevat de resultaten van een inventarisatie van het aanbod aan laagdrempelige psychische hulpverlening binnen mbo, hbo en wo. Aanleiding voor deze inventarisatie zijn twee moties van Kamerlid Bruins c.s.. Zij stellen dat er steeds meer signalen zijn van toegenomen stress, prestatiedruk en psychische klachten onder ho-studenten en verzoeken tot het in kaart brengen van de mate waarin laagdrempelige psychische hulpverlening aanwezig is in mbo-, hbo- en wo-instellingen. Daarbij roepen zij op tot de ontwikkeling van een actieplan om best practices te delen en een landelijk dekkend aanbod van laagdrempelige psychische hulpverlening op de instellingen te realiseren.

In reactie op deze moties heeft het ministerie van OCW Expertisecentrum handicap + studie verzocht het aanbod aan laagdrempelige psychische hulpverlening binnen mbo, hbo en wo te inventariseren. Aan de inventarisatie lagen een literatuurverkenning, gesprekken met experts en studenten en twee enquêtes ten grondslag: één onder direct betrokken medewerkers¹ binnen mbo, hbo en wo en één onder studenten uit het hbo en wo. In deze inventarisatie zijn psychische klachten afgebakend tot studiedruk, stress en financiële zorgen.

De medewerkersenquête is door 124 direct betrokken medewerkers ingevuld²: 83 uit het mbo, 30 uit het hbo en 11 uit het wo. De studentenenquête is door 157 studenten ingevuld: 30 uit het hbo en 127 uit het wo.³ *Hiermee kunnen we geen representatieve uitspraken doen over groepen studenten en medewerkers. De resultaten van dit deelonderzoek zijn derhalve te lezen als verkennend.* In verband met de leesbaarheid worden de gegevens in dit rapport gepresenteerd in percentages en absolute aantallen.

Wat wordt verstaan onder laagdrempelige psychische hulpverlening?

In de literatuur en volgens experts wordt onder laagdrempelige psychische hulpverlening op onderwijsinstellingen verstaan: de behoefte en het aanbod van nulde- en eerstelijnszorg, alsmede het doorverwijzen naar tweedelijnszorg. Het gaat dan om preventie en (vroeg)signalering (nulde lijn) en laagdrempelige, interne ondersteuning (eerste lijn). Onder laagdrempelig wordt daarbij verstaan a) ondersteuningsaanbod dat vindbaar en toegankelijk is voor studenten, b) Welzijnsproblematiek is bespreekbaar onder studenten en c) ondersteuningsmethodieken die de eigen kracht en zelfredzaamheid van de student vergroten.

Zowel bij de nulde- als de eerstelijnsvoorzieningen gaan we uit van interne acties gericht op signalering of (in principe kortlopende) ondersteuning. Bij de nuldelijnsvoorzieningen gaat het dan bijvoorbeeld om (structurele) gesprekken tussen student en mentor, slb'er of studieadviseur.

¹ Dit betreft medewerkers met een directe betrokkenheid bij het onderwerp laagdrempelige psychische hulpverlening (bv. hoofd studentenzaken, studentendecanen, studieadviseurs, coördinatoren studeren met een functiebeperking of studentenpsychologen).

² Per instelling is gezocht naar de medewerker met een directe betrokkenheid bij het onderwerp laagdrempelige psychische hulpverlening en die het meest zicht heeft op het aanbod binnen de instelling. In overleg met de koepels zijn de vragenlijsten naar een selectie van medewerkers uitgezet: de MBO Raad verspreidde de vragenlijst zelf naar CvB'ers, het Platform Passend Onderwijs en via netwerk Nel BVE, de UvH verspreidde de vragenlijst zelf intern in overleg met het CvB; voor de VH is de vragenlijst verstuurd naar CvB'ers met de vraag om hem door te zeten, de VSNU heeft de vragenlijst uitgezet onder directeuren studentenzaken. Hierdoor is zijn de responsaantallen laag, ondanks dat er vanuit verschillende onderwijsinstellingen is deelgenomen aan de enquête.

³ In overleg met de begeleidingscommissie en OCW is besloten om de enquête niet uit te zetten onder mbo-studenten.

Bij de eerstelijnsvoorzieningen gaat het om de interne zorgstructuur van de instelling, zoals bijvoorbeeld schoolmaatschappelijk werk, school/studentpsycholoog en studentdecaan. Bij tweedelijnsvoorzieningen focussen we op doorverwijzing naar externe, langdurige en/of specialistische hulp. Door deze indeling krijgen we zicht op de toegankelijkheid van de interne aanbodstructuur en mogelijke oorzaken van doorstroom naar externe hulpverleners.

Wat zijn de behoeften van ho-studenten met betrekking tot laagdrempelige psychische hulpverlening?

Wat de behoeften zijn van studenten beantwoorden we op basis van de studentenenquête. Deze enquête is alleen uitgezet onder studenten in het ho, hierdoor schetsen we alleen de situatie en behoeften van studenten in het hbo en wo. Van de studentenrespondenten hebben 18 van de 30 hbo-studenten (60%) en 93 van de 127 wo-studenten (73%) momenteel te maken met psychische klachten, wat redelijk vergelijkbaar is met eerder onderzoek.⁴ Van de studentrespondenten die op dit moment psychische klachten ervaren, worden 67 van de 111 studenten (60%) al ondersteund, 22 van de 111 studenten (20%) worden niet ondersteund maar hebben hier wel behoefte aan en 22 van de 111 studentenrespondenten (20%) hebben geen behoefte aan ondersteuning.

De behoefte van de studentrespondenten ligt voor hbo-studenten met name in het praten met een slb'er of mentor/coach, met een studentpsycholoog of met medestudenten en voor wo-studenten in het praten met een studentpsycholoog of met medestudenten. Voor alle respondenten geldt dat het lang niet makkelijk is om psychische problematiek te bespreken.

In hoeverre beschikken mbo-, hbo- en wo-instellingen over vormen van laagdrempelige psychische hulpverlening? En in hoeverre sluiten deze vormen aan op de behoeften van ho-studenten?

Voor het mbo geldt dat 55 van de 83 de direct betrokken medewerkers (66%) aangeeft dat er binnen hun onderwijsinstelling één centraal punt bestaat waar studenten met vragen over psychische klachten en/of ondersteuning terecht kunnen. Op mbo-instellingen is een breed aanbod van voorzieningen aanwezig voor studenten met een ondersteuningsvraag naar aanleiding van psychische klachten. Door de direct betrokken medewerkers wordt vooral genoemd: de specialistisch adviseur, hulp bij organiseren en plannen, schoolmaatschappelijk werk, de vertrouwenspersoon in de eerste lijn en structurele, frequente loopbaangesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur in de nulde lijn.

Voor het hbo en wo geldt dat respectievelijk 22 van de 30 (73%) en 8 van de 11 (73%) direct betrokken medewerkers aangeeft dat er bij hun onderwijsinstelling één centraal punt bestaat waar studenten met vragen over psychische klachten en/of ondersteuning terecht kunnen. Ook hier is een breed aanbod van voorzieningen aanwezig voor studenten met een ondersteuningsvraag naar aanleiding van psychische klachten.⁵ Door

⁴ Eerder onderzoek toont aan dat 68,9% van de studenten (zeer) vaak de druk ervaart om te presteren (<https://www.windesheim.nl/over-windesheim/nieuws/2018/april/actieplan-studentenwelzijn-pleit-voor-integrale-aanpak/>) en dat zes op de tien jongeren in het ho wekelijks één of meerdere keren stress hebben over school- of studiezaken (<https://eenvandaag.avrotros.nl/panels/jijvandaag/item/onderzoek-veel-jongeren-stressen-over-school-of-studie/>)

⁵ Vaak uitgebreider dan alleen de studentendecaan die bij wet verplicht is.

de direct betrokken medewerkers in het hbo wordt vooral genoemd: de vertrouwenspersoon, structurele gesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur, hulp bij plannen en organiseren, en informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten.

In het wo wordt vooral genoemd: de vertrouwenspersoon, hulp bij ontspannen, hulp bij plannen en organiseren, informatie over (hulp bij) psychische klachten en de studentenpsycholoog. Leggen we het aanbod dat door de direct betrokken medewerkers hbo en wo gezamenlijk het meest wordt genoemd naast de behoefte van de ho-studentrespondenten, namelijk praten met een studentenpsycholoog, medestudenten en een slb'er of mentor/coach, dan zien we dat dit aansluit op de behoefte.

In hoeverre zijn ho-studenten op de hoogte van de aanwezige hulpverlening en in hoeverre weten zij de weg te vinden naar deze voorzieningen?

De hbo- en wo-studentrespondenten zijn iets minder bekend met één centraal punt dan de betrokken medewerkers (respectievelijk 14 van de 30 (47%) en 73 van 127 (58%)). De studentrespondenten hebben over het algemeen een beeld bij wie/waar zij terecht kunnen met vragen omtrent psychische klachten/ondersteuning (105 van 157 studentrespondenten (67%)), al hebben de studenten hier verschillende beelden bij. Voor het hoger onderwijs geldt dat 62 van 157 (40%) van de studentrespondenten aangeeft redelijk of goed bekend te zijn met het ondersteuningsaanbod dat er binnen de onderwijsinstelling bestaat omtrent psychische klachten (hbo 6 van de 30 (20%), wo 56 van de 127 (44%)). Met een aantal vaak aangeboden ondersteuningsvormen zijn veel hbo- en wo-studentrespondenten bekend. Veel studentrespondenten zijn echter niet bekend met de volle breedte van het ondersteuningsaanbod in hbo en wo. Dat hoeft ook per se, zo geven direct betrokken medewerkers aan, zolang studenten hun ondersteuningsbehoefte maar bij een eerste aanspreekpunt kenbaar kunnen maken die hen kan doorverwijzen.

Als het gaat om ondersteuning buiten de onderwijsinstelling, dan zijn de hbo- en wo-studentrespondenten redelijk goed bekend met de huisarts en psycholoog. Direct betrokken medewerkers geven echter aan dat met name studenten die zorg afnemen hiervan echt goed van op de hoogte zullen zijn en dat niet iedere student de weg naar de huisarts zal weten te vinden.

Als het gaat om mogelijke eerste aanspreekpunten binnen een onderwijsinstelling die kunnen doorverwijzen naar de juiste hulp, dan zien we dat veel medewerkers binnen het hoger onderwijs bekend zijn met de ondersteuningsmogelijkheden binnen de onderwijsinstelling volgens de direct betrokken medewerkers in het ho (hbo 82%, wo 84%). Direct betrokken medewerkers geven aan dat veel collega's ook op de hoogte zijn van een extern ondersteuningsaanbod zoals huisarts, psycholoog of wijkteam (hbo 72%, wo 79%).

Ook door direct betrokken medewerkers in het mbo wordt aangegeven dat niet alle studenten de volle breedte van het ondersteuningsaanbod kennen. Ook zij geven aan dat dat niet per se nodig is zolang studenten hun ondersteuningsbehoefte maar bij een eerste aanspreekpunt kenbaar kunnen maken die hen kan doorverwijzen. Direct betrokken medewerkers geven aan dat 83% van hun collega's bekend is met de ondersteuningsmogelijkheden binnen de onderwijsinstelling en dat 63% met het externe ondersteuningsaanbod (en dus als aanspreekpunt zouden kunnen dienen).

De direct betrokken medewerkers in het mbo geven aan dat het binnen de onderwijsinstelling complex en te divers blijft om *alle* mogelijkheden te kennen en dat lang niet iedereen hiervan goed op de hoogte is. Tevens geven zij aan dat veel collega's niet goed weten wat er allemaal mogelijk is en hoe een student een beroep kan doen op extern ondersteuningsaanbod.⁶

Welke vormen van laagdrempelige psychische hulpverlening worden het meest gebruikt en gewaardeerd door zowel onderwijsinstellingen als ho-studenten en gelden zodoende als goede voorbeelden voor andere organisaties?

Van de hbo- en wo-studentrespondenten die op dit moment te maken hebben met psychische klachten, maken in het hbo 17 van de 30 studentrespondenten (57%) gebruik van ondersteuning gerelateerd aan psychische klachten: 14 (47%) binnen de onderwijsinstelling en 3 (10%) daarbuiten. In het wo maken 77 van de 127 studentrespondenten (61%) gebruik van ondersteuning gerelateerd aan psychische klachten: 43 (34%) binnen de onderwijsinstelling en 34 (27%) daarbuiten. De meest gebruikte ondersteuningsvormen zijn de slb'er of mentor/coach en structurele gesprekken met studieadviseurs/studentendecaan.

Opvallend is het relatief lage gebruik van de studentenpsycholoog en hulp bij ontspannen omdat deze ondersteuningsvormen door de studentrespondenten sterk worden geprefereerd bij psychische klachten en deze ondersteuning bij veel van de hoger onderwijsinstellingen aanwezig is. De studentrespondenten die psychische klachten ervaren maar geen gebruik maken van ondersteuning, geven zelf als belangrijkste reden voor dit niet-gebruik dat zij het niet als een probleem zien en dat zij niet goed bekend zijn met het ondersteuningsaanbod. De studentrespondenten die op dit moment wel gebruik maken van ondersteuningsaanbod zijn overwegend positief, met name over (structurele) gesprekken met een slb'er of mentor/coach.⁷ Over ondersteuning buiten de onderwijsinstelling zijn zij gematigd positief.

Direct betrokken medewerkers in hbo en wo zijn met name tevreden over de goede afstemming van het hulpaanbod op de behoeften van de student. Wat volgens hen beter kan zijn de herkenbaarheid en vindbaarheid van het aanbod, zowel voor studenten als voor medewerkers.

In het mbo geven 74 van de 83 direct betrokken medewerkers (89%) aan dat het taboe om het bespreekbaar te maken de belangrijkste reden is voor studenten met psychische klachten om geen gebruik te maken van het ondersteuningsaanbod van de onderwijsinstelling.

Ook direct betrokken medewerkers in het ho (24 van de 30 (80%) in het hbo en 6 van de 11 (55%) in het wo) noemen taboe als belangrijkste factor. Tevens noemen 21 van de 30 direct betrokken medewerkers in het hbo (70%) 'normalisering' van het probleem als reden ("iedereen heeft het druk").

⁶ Met name in het mbo is sprake van een ketenaanpak- en organisatie. Medewerkers hoeven derhalve niet allen de gehele zorgstructuur te kennen, maar alleen door te kunnen verwijzen naar de interne zorgstructuur die op hun beurt indien nodig kunnen doorverwijzen naar externe hulp.

⁷ NB: zeer lage respons aantallen

Wat hebben onderwijsinstellingen (eventueel) nodig om een betere laagdrempelige psychische hulpverlening in te richten?

Voor het hoger onderwijs geldt dat 12 van de 30 hbo-studenrespondenten (40%) en 61 van de 127 wo-studentrespondenten (48%) en respectievelijk 14 van de 30 (47%) en 4 van de 11 (36%) van de direct betrokken medewerkers uit het hbo en wo een vorm van ondersteuning missen, lopend van een buddysysteem tot zelfhulp en een maatschappelijk werker.

De direct betrokken medewerkers in het ho is gevraagd welke belemmeringen zij ervaren in de toegang naar professionele samenwerkingspartijen buiten de onderwijsinstelling wanneer zij een student willen doorverwijzen. 22 van de 30 direct betrokken medewerkers in het hbo (73%) en 9 van de 11 in het wo (82%) ervaren vaak belemmeringen door wachttijden. Daarnaast ervaren 16 van de 30 direct betrokken medewerkers in het hbo (53%) en 4 van de 11 in het wo (27%) vaak belemmeringen door de kosten die voor de student spelen (eigen risico zorgverzekering). Als belangrijkste oplossingen worden in het hbo genoemd meer budget (17 van de 30 respondenten (57%)), betere samenwerking met externe partijen (15 van de 30 respondenten (50%)) en ondersteuningsbehoefte van studenten onderzoeken (14 van de 30 respondenten (47%)). Als belangrijkste drie oplossingen worden in het wo genoemd: meer budget (4 van de 11 respondenten (36%)), betere samenwerking tussen medewerkers intern (4 van de 11 respondenten (36%)) en het opnemen van het onderwerp in het onderwijsaanbod (3 van de 11 respondenten (27%)). Slechts 2 van de 30 direct betrokken medewerkers in het hbo (7%) en geen van de direct betrokken medewerkers in het wo vindt het niet de verantwoordelijkheid van de onderwijsinstelling om ondersteuning bij psychische klachten te geven.

Voor het mbo geldt dat 50 van de 83 direct betrokken medewerkers (60%) een vorm van ondersteuning binnen de eigen onderwijsinstelling missen op het gebied van psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen), lopend van financiële hulp tot een buurtteam en een GGZ-arts.

De direct betrokken mbo-medewerkers is gevraagd welke belemmeringen zij ervaren in de toegang naar professionele samenwerkingspartijen buiten de onderwijsinstelling wanneer zij een student willen doorverwijzen. Men ervaart vaak belemmeringen door wachttijden (63 van de 83 respondenten (76%)) en de kosten die voor de student spelen (eigen risico zorgverzekering) (42 van de 83 respondenten (51%)). In het mbo worden als drie belangrijkste oplossingen genoemd: betere samenwerking met externe partijen (58 van de 83 respondenten (70%)), meer budget (51 van de 83 respondenten (61%)) en GGZ binnen de onderwijsinstelling halen (46 van de 83 respondenten (55%)). Slechts 2 van de 83 de direct betrokken medewerkers in het mbo (2%) vindt het niet de verantwoordelijkheid van de onderwijsinstelling om ondersteuning bij psychische klachten te geven.

1 Aanleiding

Op 2 februari 2017 constateerden Kamerleden Bruins en Asante in onderstaande motie (nr. 116) aan de Tweede Kamer dat het aantal ho-studenten dat hulp zoekt voor psychische problemen stijgt. De motie verzoekt de regering om gezamenlijk tot een actieplan te komen, zodat op iedere instelling goede en laagdrempelige psychische hulpverlening aanwezig is.

Motie nr. 116

Voorgesteld 2 februari 2017

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het aantal studenten dat hulp zoekt voor psychische problemen stijgt en dat zij onder meer te kampen hebben met depressie, faalangst of angststoornissen;

van mening dat erkenning van en openheid over psychische problemen bij studenten belangrijk is, evenals laagdrempelige en professionele ondersteuning binnen hogescholen en universiteiten;

verzoekt de regering, in overleg te treden met instellingen in het hoger onderwijs, studentenpsychologen en studentenorganisaties over psychische problematiek bij studenten en studentenorganisaties over psychische problematiek bij studenten en gezamenlijk tot een actieplan te komen, zodat op iedere instelling goede en laagdrempelige psychische hulpverlening aanwezig is,

en gaat over tot de orde van de dag.

Bruins, Asante

Sindsdien zijn er veel initiatieven genomen omtrent de openheid over en agendering van psychische problemen bij studenten en studentenwelzijn. Een paar voorbeelden:

- Rapport 'Recept voor maatschappelijk probleem' door de Raad van Volksgezondheid.⁸
- Onderzoek door Jolien Dopmeijer getiteld studieklimaat, gezondheid en studiesucces (2018).⁹
- Actieplan studentenwelzijn 2018.
- Studiedag studentenwelzijn door de Vereniging Hogescholen (2017).
- Media-aandacht, bv. de campagne 'Hey, het is oké' om depressie bespreekbaar te maken.

Op 1 november 2018 concludeerden Kamerlid Bruins c.s. in een nieuwe, motie (nr. 75) dat er nog onvoldoende vervolg is gegeven aan de eerdere motie Bruins/Asante voor wat betreft het ondersteuningsaanbod in het onderwijs, mede naar aanleiding van het signaal van studentenhuisartsen die aangeven dat de toegang tot hulpverlening onder druk staat door de toename van de problematiek.¹⁰

⁸ <https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2017/04/04/recept-voor-maatschappelijk-probleem>

⁹ http://www.iso.nl/website/wp-content/uploads/2018/04/Factsheet_Onderzoek_Studieklimaat_april2018.pdf

¹⁰ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/studenten-bezwijken-psychisch-onder-prestatiedruk-de-psychologen-zijn-niet-aan-te-slepen--b4246d57/>

Motie nr. 75
Voorgesteld 1 november 2018

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er steeds meer signalen zijn van toegenomen stress, prestatiedruk en psychische klachten onder studenten en dat studentenhuisartsen aangeven dat de toegang tot hulpverlening onder druk staat door de toename van deze problematiek;

overwegende dat de genoemde problematiek speelt bij zowel mbo-, hbo- als wo-studenten;

overwegende dat er nog niet afdoende gevolg is gegeven aan de motie Bruins/Asante, die de regering oproept om tot een actieplan te komen, zodat op iedere instelling goede en laagdrempelige psychische hulpverlening aanwezig is;

verzoekt de regering, zo snel mogelijk in kaart te brengen in welke mate laagdrempelige psychische hulpverlening aanwezig is in alle mbo-, hbo en wo-instellingen, en op basis daarvan een actieplan te ontwikkelen om best practices te delen en een landelijk dekkend aanbod van laagdrempelige psychische hulpverlening op mbo-, hbo- en wo-instellingen te realiseren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Bruins, Özdil, van den Hul, Futselaar, Van der Molen, Kuik, Van Meenen, Azarkan, Van Raak.

Hierop heeft het ministerie van OCW handicap + studie verzocht om een inventarisatie te maken van het aanbod aan laagdrempelige psychische hulpverlening op mbo-, hbo-, en wo-onderwijsinstellingen.

2 Aanpak

2.1 Onderzoeksvragen

Expertisecentrum handicap + studie heeft een inventarisatie uitgevoerd onder mbo-, hbo- en wo-instellingen en onder hbo- en wo-studenten om een beeld te kunnen geven van de huidige stand van zaken van de vele inspanningen van onderwijsinstellingen op het terrein van laagdrempelige psychische hulpverlening.

De volgende vragen stonden in de inventarisatie centraal:

1. Wat wordt verstaan onder laagdrempelige psychische hulpverlening? (Wat is laagdrempelig? Wat is hulpverlening: Is signalering/doorverwijzing ook hulpverlening?)
2. Wat zijn de behoeften van studenten met betrekking tot laagdrempelige psychische hulpverlening?
3. In hoeverre beschikken mbo-, hbo- en wo-instellingen reeds over vormen van laagdrempelige psychische hulpverlening? En in hoeverre sluiten die aan op de behoeften van studenten?
4. In hoeverre zijn studenten op de hoogte van de reeds aanwezige hulpverlening en in hoeverre weten zij de weg te vinden naar deze voorzieningen?
5. Welke vormen van reeds aanwezige laagdrempelige psychische hulpverlening worden het meest gebruikt en gewaardeerd door zowel onderwijsinstellingen als studenten en gelden zodoende als goede voorbeelden voor andere organisaties?
6. Wat hebben onderwijsinstellingen (eventueel) nodig om een betere laagdrempelige psychische hulpverlening in te richten?

Deze inventarisatie geeft daarmee antwoord op het eerste deel van de motie die vraagt om een inventarisatie van het aanbod aan laagdrempelige psychische hulpverlening.

2.2 Verantwoording

De beantwoording van de onderzoeksvragen is tot stand gekomen aan de hand van een literatuurverkenning, overleg met betrokken partijen, gesprek met studentengroepen, telefonische interviews met enkele experts en twee online vragenlijsten:

1. Een studentenenquête onder studenten uit het hoger onderwijs.¹¹
2. Een medewerkersenquête onder directe betrokken vertegenwoordigers van mbo-, hbo- en wo- instellingen op dit onderwerp (bv. hoofd studentenzaken, studentendecaan, studieadviseur coördinator studeren met een functiebeperking of studentenpsycholoog; zie pagina 10).

Ten behoeve van de scope van deze inventarisatie en invulbaarheid van de enquêtes zijn psychische klachten afgebakend tot studiedruk, stress en financiële zorgen. Deze inventarisatie richt zich daarmee niet op zwaardere vormen van problematiek zoals verslavingen of psychiatrische problemen. Nadelig aan deze afbakening is dat het voor respondenten moeilijk is om zich te herkennen in die afbakening, omdat psychische

¹¹ In overleg met de begeleidingscommissie en OCW is besloten om de enquête niet uit te zetten onder mbo-studenten

klachten vaak hun oorzaak vinden in multiproblematiek en dus niet sec toe te wijzen zijn aan één afgebakende factor.

Uitsplitsing naar mbo en ho

De resultaten van deze inventarisatie zijn uitgesplitst naar onderwijssoort. Hierbij is een splitsing aangebracht tussen direct betrokken medewerkers uit het mbo, hbo en wo. Een van de argumenten voor deze splitsing is dat de organisatiestructuren, waaronder de ondersteuningsstructuur binnen de onderwijsinstellingen, sterk van elkaar verschillen.

Zowel in het mbo als het hoger onderwijs geldt zorgplicht, alleen krijgt deze in het mbo anders vorm dan in hoger onderwijs. Zo is voor het mbo sinds 2014 de wet op passend onderwijs van toepassing. Vanuit deze wet heeft het mbo de verantwoordelijkheid om een passende onderwijsplek te regelen voor alle studenten die bij hen zijn aangemeld en die extra ondersteuning nodig hebben. Tevens zijn zij verplicht om deel te nemen aan regionale afstemming met gemeenten en jeugdhulpverlening over extra zorg en begeleiding, ook richting de arbeidsmarkt.¹

Gemaakte afspraken over de extra ondersteuning worden vastgelegd in een bijlage bij de onderwijsovereenkomst tussen student en instelling¹. Door de invoering van het passend onderwijs is de professionalisering van de interne zorgstructuur en de invoering van zorg- en adviesteams in een stroomversnelling geraakt. Daarnaast wordt de samenwerking met het voortgezet onderwijs, gemeenten, UWV-werkpleinen, jeugdzorg en werkgevers geïntensiveerd. Veel mbo-instellingen kozen voor een geïntegreerde zorgstructuur, waarbij de extra ondersteuning vrijwel geheel onderdeel is van de begeleiding in de onderwijsteams en (kleine) docententeams zowel onderwijs- als ondersteuningstaken uitvoeren. Sommige instellingen kiezen voor een aanvullende zorgstructuur, waarbij onderwijs en extra ondersteuning apart worden georganiseerd.¹ De ondersteuningstaken liggen in dat geval in eerste instantie bij slb'ers, mentoren en zorgcoördinatoren (nulde lijn) en extra ondersteuning wordt apart georganiseerd zoals in zorg- en adviesteams waar ook externe partners in vertegenwoordigd zijn (eerste lijn).

In het hoger onderwijs kennen studenten het recht op aanpassingen vanuit de Wet Gelijke Behandeling. De zorgstructuur in het hoger onderwijs is echter niet zo breed aanwezig als in het mbo. De effecten van passend onderwijs zijn overigens wel merkbaar in het hoger onderwijs: zo hebben de instromers in het hoger onderwijs andere verwachtingen wat betreft ondersteuningsmogelijkheden en wordt de samenwerking met externe partijen van groter belang. Volgens het VN-verdrag inzake personen met een handicap moeten alle onderwijsinstellingen gericht zijn op het wegnemen van belemmeringen en het denken vanuit kansen. Daar hoort bij: passende ondersteuning, heldere communicatie over het ondersteuningsaanbod en bijvoorbeeld passende examinering.

Studentenenquête hbo en wo¹²

De studentenenquête is opgesteld voor studenten in het hoger onderwijs. De enquête is opgesteld door handicap + studie, aan de hand van twee feedbackrondes met ISO en LSVb. Beide organisaties, hebben de enquête verspreid onder hun achterban. Tevens heeft handicap + studie (op verzoek) de vragenlijst aangeboden aan de Universiteit van

¹² Zie bijlage A

Humanistiek (UvH) en de Landelijke Kamer van Verenigingen (LKvV), Jongerenpanel Zorg én Perspectief (Fonds NutsOhra) en Stip, om door te sturen naar hun achterban.

De vragenlijst heeft een responsperiode gekend van 6 tot en met 22 mei. In totaal namen 157 studenten deel aan de vragenlijst: 30 uit het hbo en 127 uit het wo.¹³ Aangezien hbo studenten dusdanig weinig vertegenwoordigd zijn in de responsamenstelling, kunnen we geen representatieve uitspraken voor hbo-studenten doen. We spreken daarom in de rest van dit rapport over indicatieve resultaten voor *hbo- en wo-studentrespondenten*.

Medewerkersenquête mbo, hbo en wo¹⁴

De tweede enquête is opgesteld voor medewerkers van onderwijsinstellingen (mbo, hbo en wo) die een directe betrokkenheid hebben bij het onderwerp laagdrempelige psychische hulpverlening. Per instelling is gezocht naar de respondent die het meest zicht heeft op het aanbod binnen de instelling. De enquête is opgesteld door handicap + studie aan de hand van twee feedbackrondes met de MBO Raad, VSNU, VH en de Universiteit van Humanistiek (UvH). De vragenlijst is als volgt verspreid:

- De MBO Raad verspreidde de vragenlijst zelf naar CvB'ers, het Platform Passend Onderwijs en via netwerk Nel BVE.
- UvH verspreidde de vragenlijst zelf intern in overleg met het CvB.
- Handicap + studie heeft de vragenlijst verstuurd naar LOShbo.
- VH leverde emailadressen van CvB'ers aan bij handicap + studie voor het versturen van de vragenlijst.
- Handicap + studie schreef de CvB'ers van universiteiten aan waarna VSNU de betreffende mail doorstuurde naar de directeurs studentenzaken.

Ook deze vragenlijst had een responsperiode van 6 tot en met 22 mei. In totaal namen 124 medewerkers deel aan de vragenlijst: 83 uit het mbo, 30 uit het hbo en 11 uit het wo. Omdat we hier te maken hebben met een specifieke groep respondenten, doen we in dit rapport indicatieve uitspraken over *direct betrokken medewerkers*.

Discussie

Direct betrokken medewerkers is in de enquête gevraagd naar feiten (bijvoorbeeld: welk ondersteuningsaanbod is er in uw onderwijsinstelling), meningen (bijvoorbeeld wat vindt u sterk aan het ondersteuningsaanbod in uw onderwijsinstelling of wat kan er beter) en inschattingen (bijvoorbeeld hoe denkt u dat studenten het ondersteuningsaanbod waarderen). In de medewerkersenquête is gevraagd naar de inschattingen om op basis van de antwoorden een vergelijking te kunnen maken tussen het studentperspectief en dat van medewerkers (in hoeverre komen de verwachtingen over ondersteuningsaanbod overeen?). Verschillende respondenten gaven in een reactie aan dat laatstgenoemde inschattingen geen valide beeld opleveren van de studentbeleving, omdat zij onvoldoende op de hoogte waren van het bestaan van een separate studentenenquête. Daarnaast is het op basis van de uiteindelijke samenstelling van de responsgroepen niet mogelijk om adequate vergelijkingen te maken tussen de perspectieven van direct betrokken medewerkers en hbo- en wo-studentrespondenten: bij de direct betrokken medewerkers zijn het overwegend respondenten uit mbo en weinig uit wo, bij studenten overwegend wo en geen mbo.

¹³ Met deze respons komen we (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%) uit op een foutmarge van 8%

¹⁴ Zie bijlage B

3 Kader

3.1 Achtergrond en cijfers psychische klachten

Sinds enkele jaren staat het thema studentenwelzijn prominenter op de politiek-bestuurlijke agenda en komen meer onderzoeken met cijfers over de omvang en impact van studentenwelzijnsproblematiek naar voren. Onderwijsinstellingen spannen zich in om studentenwelzijn te ondersteunen en werken vaak samen met (boven)regionale partners. Vanuit het maatschappelijk middenveld zijn er diverse initiatieven ontstaan en technologische innovaties brengen nieuwe mogelijkheden met zich mee zoals eHealth.

Mbo

Steeds meer jongeren doen een beroep op psychische ondersteuning. Vijf procent van de jongeren tussen de 16 en 27 jaar doet een beroep op psychologische hulp vanwege ernstige psychische problematiek en 20% van de jongeren met psychische problemen krijgt psychische hulp.¹⁵ Tussen 16 en 17 jaar is de vraag om hulp bij psychische problemen groter dan in andere levensfasen. Zeker tijdens de opleiding is het van belang om tijdig hulp te bieden aan jongeren met psychische klachten omdat zij anders genoodzaakt zijn om de studie te onderbreken of voortijdig te staken. Naast het voorkomen van uitval is een andere reden waarom mbo-scholen hun ondersteuningsaanbod aan jongeren met psychische problemen willen versterken de komst van Passend Onderwijs. Dit vraagt immers dat er op de onderwijsinstelling plaats is voor iedereen, ook voor jongeren die kampen met gedrags- en psychische problematieken. Daarom zoeken mbo-scholen steeds vaker samenwerking met jeugdhulp en (jeugd)-ggz. Jongeren met psychische problemen lopen op dit moment echter nog wel eens vast in het beroepsonderwijs omdat zij onvoldoende maatwerk en samenwerking ondervinden tussen school en hulpverleners binnen en buiten de school.¹⁶

Hbo en wo

Uit cijfers van het CBS volgt dat het aantal jongeren tussen de 18-25 dat psychische klachten ervaart in de afgelopen tien jaar is toegenomen van 8,8 naar 10,9%.¹⁷ In 2012 bleek uit een onderzoek van ResearchNed/ITS¹⁸ dat zo'n 4% van de studenten in het hoger onderwijs te kampen heeft met psychische problematiek. Meer dan de helft daarvan ervaart ook belemmeringen bij het studeren. Meer recent onderzoek onder hbo-studenten laat zien dat bijna 15% van de studenten in het hoger onderwijs lijdt aan ernstige angst- en depressieklachten. In hetzelfde onderzoek geeft 69% aan dat zij vaak tot zeer vaak de druk om te presteren ervaart (in 2016 was dit nog 62%) en ervaart 60% dat de druk om te presteren is toegenomen.¹⁹ Het blijkt dat studenten in het hoger onderwijs relatief veel gezondheidsklachten ervaren vergeleken met niet-studerende

¹⁵ https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Betere-hulp-aan-mbo-studenten-met-psychische-problemen_bestand.pdf

¹⁶ <https://assets-sites.trimbos.nl/docs/81cdcc98-caed-4595-bdab-d1dd469cc364.pdf>

¹⁷ <https://www.advalvas.vu.nl/nieuws/aantal-jongeren-met-psychische-problemen-licht-toegenomen>

¹⁸ van den Broek, A., Muskens, M., & Winkels, J. (2013). Studeren met een functiebeperking 2012: de relatie tussen studievoortgang, studieuitval en het gebruik van voorzieningen. Eindmeting onderzoek " Studeren met een functiebeperking". ResearchNed/ITS. <http://www.handicap-studie.nl/downloads/Onderzoek%20studen%20met%20eenfunctiebeperking%202013.pdf>

¹⁹ http://www.iso.nl/website/wp-content/uploads/2018/04/Factsheet_Onderzoek_Studieklimaat_april2018.pdf

leeftijdsgenoten.²⁰ De druk die het werken aan een stabiel inkomen, goede studieresultaten, een goed cv en een levendig sociaal leven oplevert, lijkt bovendien op steeds jongere leeftijd gevoeld te worden.²¹ Dit heeft consequenties voor de psychische gezondheid van jongeren en jongvolwassenen en kan leiden tot meer burn-out of burn-outachtige klachten.²² Ondanks hun klachten zoeken studenten hiervoor nauwelijks hulp.²³

3.2 Belang laagdrempelige psychische hulpverlening

Studentenwelzijn is een cruciale factor voor succesvol studeren. Het versterken van studentenwelzijn wordt op Europees niveau als een steeds belangrijkere benadering gezien van de ontwikkeling van studenten op zowel sociaal, emotioneel als academisch gebied.²⁴ Uit het aanbod van laagdrempelige psychische hulpverlening blijkt dat veel onderwijsinstellingen in het mbo en ho reeds voorzieningen hebben getroffen om het studentenwelzijn te ondersteunen.

Mbo

Binnen mbo-instellingen is de structuur van de ondersteuning vaak helder. Zo biedt, op één mbo-instelling na, elke instelling schoolmaatschappelijk werk aan, uitgevoerd door daarvoor opgeleide schoolmaatschappelijk werkers, al dan niet in combinatie met andere professionals zoals zorgcoördinatoren en schoolpsychologen. Binnen het schoolmaatschappelijk werk (SMW) worden drie taakgebieden onderscheiden: 1) het bieden van hulpverlening aan de student, 2) het ondersteunen van het team en de school door de inbreng van deskundigheid en 3) het toeleiden van studenten naar speciale en geïndiceerde zorg. SMW vervult dus een belangrijke brugfunctie tussen de student, de school en de externe hulpverlenende instanties. Zij moet ervoor zorgen dat de interne zorgstructuur aansluit op de externe ondersteuningsmogelijkheden. Hoewel het lastig is om aan te tonen dat SMW uitval voorkomt, wijzen onderzoeken wel in die richting: door vroegsignalering en preventieve inzet van SMW kan zwaardere problematiek en daarmee ook uitval en de inzet van zwaardere hulpverlening worden voorkomen.²⁵

Uit focusgroepen is gebleken dat jongeren vaak onbegrip ervaren tijdens de opleiding en dat 35 à 40% vaak heel lang wacht met hulp zoeken. Onzekerheid, onbekendheid, schaamte, en ervaren stigma spelen hierbij een voorname rol.²⁶ Dit gaat ten koste van de laagdrempeligheid van reeds aanwezige ondersteuningsmogelijkheden.

Hbo en wo

Volgens het Centre for Education of Statistics and Evaluation (CESE) dient hoger onderwijs niet alleen gericht te zijn op het behalen van academische prestaties, maar ook op het welzijn van de student op intellectueel, fysiek, sociaal-emotioneel en moreel

²⁰ Actieplan Studentenwelzijn, 2018

²¹ Schoemaker, C., et al., (2019) Mentale gezondheid van jongeren: enkele cijfers en ervaringen. Bilthoven: RIVM, Trimbos-instituut en Amsterdam UMC: https://www.rivm.nl/sites/default/files/2019-05/011281_120429_RIVM%20Brochure%20Mentale%20Gezondheid_V7_TG.pdf

²² Uit <https://www.vtv2018.nl/druk-op-jongeren>

²³ Actieplan Studentenwelzijn 2018

²⁴ <http://www.wise-project.eu/student-welfare/>

²⁵ Kennis, R., Jager, A., Eimers, T. & Roelofs, M. (2018). *Schoolmaatschappelijk werk in het mbo: een evaluatie van de invulling en meerwaarde van SMW in het mbo*. Nijmegen: KBA Nijmegen

²⁶ NJR (2018). *Jongeren over psychische gezondheid*. Utrecht: Nationale Jeugdraad https://static1.squarespace.com/static/533d1930e4b09659516b85de/t/5a9e7e2ec83025ca5dcf755c/1520336439421/Voorbeeld+psychische+gezondheid_LR.pdf

gebied.²⁷ Om te voorkomen dat problematiek verergert of studieresultaten negatief beïnvloed worden, is het bovendien van groot belang om in een vroeg stadium de problematiek van studenten te kunnen signaleren en zo snel en effectief mogelijk te kunnen schakelen. Na signalering is het zodoende belangrijk om binnen de onderwijsinstelling kortdurende ondersteuning aan te bieden of door te verwijzen naar externe partijen. Dit vraagt om een steunend studieklimaat waarin hulpzoekend gedrag bij studenten gesteund en gestimuleerd wordt. Ook moeten studenten weten waar zij terecht kunnen, zonder dat zij daaraan veel tijd en energie kwijt zijn. Het studieklimaat in het hoger onderwijs kenmerkt zich momenteel door ambitie en excellentie. Voor veel studenten vergroot dit de druk om te presteren.²⁸ De aanwezigheid van laagdrempelige psychische hulpverlening op hoger onderwijsinstellingen is zodoende van groot belang voor studenten, onderwijsinstellingen zelf en de samenleving in het geheel. Dit is ook de ervaring in gespreksgroepen voor studenten met een ondersteuningsbehoefte.²⁹ Deze studenten geven aan dat met name de laagdrempeligheid van de informatievoorziening en het ondersteuningsaanbod, alsmede signalering en verwijzing zeer belangrijk voor hen zijn.

Er bestaan veel voorbeelden van hoe er binnen onderwijsinstellingen wordt gewerkt aan laagdrempelige psychische hulpverlening. Zo hebben Hogeschool Windesheim, Hogeschool Inholland en het Bureau Studentenartsen van de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam de handen ineengeslagen. Samen willen deze onderwijsinstellingen met partners uit onderwijs, zorg en welzijn, het welzijn van studenten bevorderen door te werken vanuit een integrale aanpak, waarin zelfontplooiing van de student, vroegsignalering van (psychische) klachten, bevorderen van veerkracht, weerbaarheid, inclusiviteit en duurzame (arbeids)participatie centraal staan. Uit dit initiatief is een netwerk ontstaan van partijen die dezelfde doelen nastreven.³⁰ Naast dergelijke samenwerkingsverbanden worden nieuwe technologieën steeds vaker ingezet om studentenwelzijn te monitoren, te signaleren en te ondersteunen. Een voorbeeld hiervan is de inzet van EHealth.

Kijk van experts

De experts die voor deze inventarisatie gehoord zijn geven aan dat er in het onderwijs nog altijd een taboe rust op het bespreekbaar maken van psychische problematiek. Dit is met name bij studenten onderling een grote drempel. De experts geven tevens aan dat de psychische problematiek een bredere maatschappelijke oorzaak heeft, zoals de invloed van het leenstelsel, sociale media (waardoor studenten een niet realistisch beeld krijgen van het leven), FOMO (Fear Of Missing Out) en het steeds complexer worden van de samenleving. Deze factoren zijn volgens de experts ook van invloed op het welbevinden van de student. Zij zijn daarom van mening dat de oplossing om de hieruit voortkomende psychische problematiek te verminderen niet alleen in het onderwijs ligt. Wat betreft de definitie van laagdrempelige voorzieningen op onderwijsinstellingen, geven de experts aan dat beschikbaarheid en bereikbaarheid van deze voorzieningen de belangrijkste componenten zijn. Daarnaast geven zij aan dat laagdrempelige psychische hulpverlening op de onderwijsinstellingen zich voornamelijk richt op het zorgen dat studenten de studie, al dan niet aangepast, kunnen (ver)volgen. Het beter of weer kunnen studeren staat hierbij centraal. Het betreft nadrukkelijk geen therapie of behandeling, of zeer complexe hulpvragen. Daarvoor wordt altijd doorverwezen naar externe partijen.

²⁷ <https://www.cese.nsw.gov.au/publications-filter/student-wellbeing-literature-review>

²⁸ Actieplan Studentenwelzijn 2018

²⁹ Op 2 april & 11 juni vonden fysieke bijeenkomsten plaats met studenten met een ondersteuningsbehoefte.

³⁰ Actieplan Studentenwelzijn 2018

3.3 Onderzoeksvraag 1: Wat wordt verstaan onder laagdrempelige psychische hulpverlening?

Om te komen tot een definitie van laagdrempelige psychische hulpverlening, en daarmee de eerste onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden, zijn de inzichten uit de literatuur, alsmede de inbreng van experts en studentengespreksgroepen gebundeld. Hieruit komen de volgende punten naar voren: het in een vroeg stadium signaleren van het probleem, de beschikbaarheid, duidelijkheid en bereikbaarheid van kortlopend aanbod gericht op het al dan niet aangepast (ver)volgen van de studie, en het zo snel en effectief mogelijk doorverwijzen naar de juiste ondersteuning (intern of extern). Derhalve bakenen wij laagdrempelige psychische hulpverlening in deze inventarisatie af.

Laagdrempelige psychische hulpverlening op onderwijsinstellingen betreft het aanbod aan nulde- en eerstelijnszorg, alsmede het doorverwijzen naar tweedelijnszorg. Het gaat dan om preventie en (vroeg)signalering (nulde lijn) en interne, laagdrempelige (vaak kortlopende) ondersteuning (eerste lijn) en doorverwijzing naar externe tweedelijnszorg (langduriger en/of specialistische hulp).³¹

Onder laagdrempelig wordt verstaan:

- Het ondersteuningsaanbod is voor studenten vindbaar en toegankelijk.
- Het laagdrempelig bespreken van welzijnsproblematiek onder studenten.
- Ondersteuningsmethodieken die de eigen kracht en zelfredzaamheid van de student vergroten.

Bij de nulde- en eerstelijnsvoorzieningen gaan we uit van interne acties gericht op signalering of ondersteuning. Als voorbeeld van nuldelijnszorg gaan we in deze inventarisatie na in hoeverre er (structurele) gesprekken plaatsvinden tussen student en mentor, slb'er of studieadviseur. Voorbeelden van voorzieningen ten aanzien van interne ondersteuning (eerstelijnszorg) zijn hulp bij plannen, organiseren en ontspannen, studentengespreksgroepen, e-health, studentpsycholoog en schoolmaatschappelijk werk.

In deze inventarisatie focussen we dus niet op tweedelijnsvoorzieningen, wel op nulde- of eerstelijnsacties als doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp (tweede lijn) om zicht te krijgen op of de structuur aan intern aanbod helder en toegankelijk is en wat mogelijke oorzaken zijn van een overgrote stroom naar externe hulpverleners.

³¹ Deze indeling is ontleend aan de gezondheidszorg, zie: Mackenbach, J. P., & van der Maas, J. (2008). Volksgezondheid en gezondheidszorg. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.

4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de inventarisatie naar het aanbod aan laagdrempelige psychische hulpverlening gepresenteerd. Het hoofdstuk is rondom de onderzoeksvragen opgebouwd. We geven daarbij aan voor welk onderwijstype (mbo, hbo, wo) de resultaten te lezen zijn. De genoemde resultaten van zowel studenten als medewerkers zijn niet representatief, maar dienen gelezen te worden als verkennend. We spreken daarom steeds over *direct betrokken medewerkers* en *hbo- en wo-studentrespondenten*.

4.1 Onderzoeksvraag 2: Wat zijn de behoeften van ho-studenten met betrekking tot laagdrempelige psychische hulpverlening?

Hbo- en wo-studentrespondenten

Aan studenten is gevraagd met welke persoonlijke situaties zij momenteel te maken hebben (zie Tabel 4.1). Gemiddeld hebben zeven op de tien hbo- en wo-studentrespondenten te maken met psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen):

- In het hbo geven 18 van de 30 studentrespondenten (60%) aan op dit moment psychische klachten te ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen).
- In het wo geven 93 van de 127 studentrespondenten (73%) aan op dit moment psychische klachten te ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen).

Tabel 4.1 Aantal (%) hbo- en wo-studentrespondenten dat aangeeft* op dit moment te maken te hebben met...

	hbo (n=30)	wo (n=127)	Totaal (n=157)
Een functiebeperking door (chronische) ziekte	6 (20%)	23 (18%)	29 (18%)
Psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen)	18 (60%)	93 (73%)	111 (70,1%)
Zwangerschap/jong ouderschap	0	0	0
Behandeling in verband met gendertransitie	0	1 (12%)	1 (1%)
Bijzondere familieomstandigheden zoals mantelzorg	1 (3%)	7 (6%)	8 (5%)
Anders	5 (17%)	11 (9%)	16 (10%)
Geen van bovenstaande	9 (30%)	29 (23%)	38 (24%)

*Op deze vraag konden studentrespondenten meerdere persoonlijke situaties aanvinken

Van de 111 hbo- en wo-studentrespondenten die aangeven op dit moment psychische klachten te ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen), worden 67 studenten (60%) ondersteund, 22 studenten (20%) worden niet ondersteund en hebben hier ook geen behoefte aan en 22 studenten (20%) worden niet ondersteund maar hebben hier wel behoefte aan.

De ondersteuning die hbo- en wo-studentrespondenten op dit moment (als men nu psychische klachten heeft) of in de toekomst (als men op dit moment geen psychische klachten ervaart) het meest aanspreekt zijn te vinden in Tabel 4.2. Uit de tabel blijkt dat hbo- en wo-studentrespondenten met name behoefte hebben aan:

- hbo: praten met een slb'er of mentor/coach, met een studentenpsycholoog of met medestudenten;
- wo: praten met een studentenpsycholoog of met medestudenten.

Een procent wijst geen enkele ondersteuningsvorm aan als aansprekend.

Tabel 4.2 Vormen van ondersteuning bij psychische klachten die hbo- en wo-studentrespondenten aanspreken (n en (%))

	<i>hbo</i> (n=30)	<i>wo</i> (n=127)	<i>Totaal</i> (n=157)
Praten met medestudenten	12 (40%)	65 (51%)	77 (49%)
Praten met een docent	4 (13%)	17 (13%)	21 (13%)
Praten met een slb'er of mentor/coach	17 (57%)	34 (27%)	51 (33%)
Praten met een studieadviseur of studentendecaan	9 (30%)	37 (29%)	46 (29%)
Praten met een studentenpsycholoog	18 (60%)	75 (59%)	93 (59%)
Praten met een vertrouwenspersoon	7 (23%)	45 (35%)	52 (33%)
Geestelijke ondersteuning, bijv. via het studentenpastoraat	3 (10%)	24 (19%)	27 (17%)
Ondersteuning van de studentenhuisarts / GGD jeugdarts	3 (10%)	9 (7%)	12 (8%)
Praten met een specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	6 (20%)	26 (21%)	32 (20%)
Praten met een professional buiten onderwijsinstelling	11 (37%)	61 (48%)	72 (46%)
Informatie over psychische klachten en ondersteuningsmogelijkheden	6 (20%)	16 (13%)	22 (14%)
Hulp bij ontspannen	11 (37%)	49 (39%)	60 (38%)
Hulp bij plannen en organiseren	6 (20%)	28 (22%)	34 (22%)
eHealth ondersteuning (bv. chat, beeldbellen, online module)	3 (10%)	10 (8%)	13 (8%)
Anders	1 (3%)	4 (3%)	5 (3%)
Geen	1 (3%)	0	1 (1%)

Onder 'anders' werd genoemd: geestelijke verzorging, familie die je serieus neemt, huiskamers, praten in groepen studenten met vergelijkbare problemen, streamen van college als men niet aanwezig kan zijn i.v.m. depressie.

Studenten praten dus het liefste met een mentor/coach, een studentenpsycholoog of met medestudenten ter ondersteuning van hun psychische klachten. Echter, als we kijken naar of studenten (zeer) gemakkelijk hun psychische klachten bespreken (Tabel 4.3), dan zien we dat het bespreekbaar maken wel lastig wordt gevonden. Ook al zou (ruim) de helft van de studenten psychische klachten (zeer) gemakkelijk met medestudenten (62%) of slb'er of mentor/coach (35%) bespreken, dan geldt dat niet voor de andere helft.

Tabel 4.3 Aantal (%) studenten dat aangeeft psychische klachten gemakkelijk te bespreken met ..

<i>(zeer) gemakkelijk</i>	<i>hbo- en wo student-respondenten (n = 157)</i>
Medestudenten	98 (62%)
Docenten	40 (26%)
SLB'er of mentor/coach	55 (35%)
Studieadviseur	93 (59%)
Studentendecaan	51 (33%)
Studie- of studentenvereniging	40 (26%)
(Studenten)psycholoog	61 (39%)
Vertrouwenspersoon	52 (33%)
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	53 (34%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	21 (13%)
Specialistische adviseur bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	27 (17%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling (bv. leerplichtambtenaar, RMC, jongerenwerk)	19 (12%)

Direct betrokken medewerkers

Direct betrokken medewerkers geven in de volgende mate aan in hoeverre hun collega's zich bewust zijn van psychische klachten bij studenten:

- In het mbo is 71% van de collega's zich hier goed van bewust volgens direct betrokken medewerkers.
- In het hbo is 76% van de collega's zich hier goed van bewust volgens direct betrokken medewerkers.
- In het wo is 82% van de collega's zich hier goed van bewust volgens direct betrokken medewerkers.

Direct betrokken medewerkers schatten in dat studenten hun psychische klachten vooral gemakkelijk bespreekbaar maken met:

- mbo: een specialistisch adviseur (56 van de 83 respondenten (67%)), schoolmaatschappelijk werk (56 van de 83 respondenten (67%) of slb'er (41 van de 83 respondenten (49%));
- hbo: een studentendecaan (17 van de 30 respondenten (57%)), vertrouwenspersoon (14 van de 30 respondenten (47%)) of slb'er (13 van de 30 respondenten (43%));
- wo: met name een studieadviseur (5 van de 11 respondenten (46%).

4.2 Onderzoeksvraag 3: In hoeverre beschikken mbo-, hbo- en wo instellingen reeds over vormen van laagdrempelige psychische hulpverlening? En in hoeverre sluiten die aan op de behoeften van studenten?

Hbo- en wo-studentrespondenten

Vragen we hbo- en wo-studentrespondenten of er binnen hun onderwijsinstelling één centraal punt is waar zij met vragen over psychische klachten/ondersteuning terecht kunnen, dan geven 14 van de 30 hbo-studentrespondenten (47%) en 73 van de 127 wo-studentrespondenten (58%) aan dat er een centraal punt op de onderwijsinstelling aanwezig is. Gemiddeld 18 van de 157 studentrespondenten (12%) geven aan dat het anders geregeld is en 52 van de 157 (33%) weten het niet.

Tabel 4.4 Het aantal (%) studenten dat aangeeft bekend te zijn met één centraal punt op de onderwijsinstelling, voor vragen over psychische klachten/ondersteuning

	<i>hbo</i> (<i>n</i> =30)	<i>wo</i> (<i>n</i> =127)	<i>Totaal</i> (<i>n</i> =157)
Ja	14 (47%)	73 (58%)	87 (55%)
Nee, bij ons werkt dat anders	2 (7%)	16 (13%)	18 (12%)
Dat weet ik niet	14 (47%)	38 (30%)	52 (33%)

Uit de antwoorden op de enquête door de hbo- en wo-studentrespondenten blijkt dat men verschillende invullingen geeft aan het begrip 'één centraal punt'. Functionarissen werden voornamelijk genoemd, gevolgd door 'loket' zoals een studiesuccescentrum. Zo worden de studentendecaan, studentenpsycholoog, studieadviseurs, raadsman, counselors, vertrouwenspersoon of studiesuccescentrum of studieloopbaancentrum genoemd als zijnde centraal punt. Wanneer men aangeeft 'bij ons werkt dat anders', worden (ook) de decaan, psychologen, studieadviseurs, raadsman en counselors genoemd.

Kortom, 105 van de 157 hbo- en wo-studentrespondenten hebben een beeld bij wie/waar zij terecht kunnen met vragen omtrent psychische klachten/ondersteuning (59%), al hebben de studenten hier verschillende beelden bij.

Direct betrokken medewerkers

Wanneer aan de direct betrokkenen wordt gevraagd of er een centraal punt is voor vragen over psychische klachten/ondersteuning, dan geven 85 van de 124 direct betrokken medewerkers (69%) aan dat er bij hun onderwijsinstelling één centraal punt bestaat waar studenten met vragen over psychische klachten en/of ondersteuning terecht kunnen:

- in het mbo 55 van de 83 respondenten (66%);
- in het hbo 22 van de 30 respondenten (73%);
- in het wo 8 van de 11 respondenten (73%).

Tabel 4.5 Is er bij uw onderwijsinstelling één centraal punt voor vragen over psychische klachten/ondersteuning?

<i>n (%)</i>	<i>mbo (n=83)</i>	<i>hbo (n=30)</i>	<i>wo (n=11)</i>	<i>Totaal (n=124)</i>
Ja	55 (66%)	22 (73%)	8 (73%)	85 (69%)
Nee, bij ons werkt dat anders	26 (31%)	8 (27%)	2 (29%)	36 (29%)
Dat weet ik niet	2 (2%)	0	1 (9%)	3 (2%)

Wat de direct betrokken medewerkers als voorbeelden noemen van een centraal punt loopt uiteen:

- In het mbo: bureau TAB, expertisecentrum, studieloopbaancentrum, servicecentrum, SMW, student support, studentensuccescentrum, studie informatie punt, en verschillende teams (bv. ondersteuningsteam, zorgteam, plusteam, zorgadviesteam, team extra ondersteuning). Daarnaast worden enkele functionarissen genoemd zoals de zorgcoördinator, zorgdocent, zorgspecialist en counselor.
- Op hbo en wo worden het studiesuccescentrum, student desk, service centrum, dienst studentenzaken of studieloopbaancentrum genoemd, evenals functionarissen zoals de studentpsycholoog, decaan of vertrouwenspersoon.

Indien men aangeeft dat het 'anders' is georganiseerd, noemt men de volgende zaken:

- Op mbo: de decentrale organisatie van onder andere de volgende functionarissen: mentor, slb'er, studentbegeleider, medewerker Passend Onderwijs, studieloopbaanbegeleider en zorgcoördinator.
- Op hbo en wo: de studieloopbaanbegeleider geldt als eerste aanspreekpunt (hbo), of men kan terecht bij het decanaat, vertrouwenspersonen of individuele begeleiders zoals mentor, pastor, studiecoach of counselor.

Op onderwijsinstellingen is een breed aanbod van voorzieningen aanwezig voor studenten met een ondersteuningsvraag rondom psychische klachten (Tabel 4.6). Het meest voorkomende ondersteuningsaanbod betreft volgens direct betrokken medewerkers:

- In het mbo: specialistisch adviseur, zoals adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator (82 van de 83 respondenten (99%)), hulp bij het organiseren en plannen (80 van de 83 respondenten (96%)), schoolmaatschappelijk werk (79 van de 83 respondenten (95%)), vertrouwenspersoon (78 van de 83 respondenten (94%)) en structurele gesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur (77 van de 83 respondenten (93%)).

- In het hbo: vertrouwenspersoon (28 van de 30 respondenten (93%)), structurele gesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur (28 van de 30 respondenten (93%)), hulp bij het plannen en organiseren (27 van de 30 respondenten (90%)) en informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) (25 van de 30 respondenten (83%)).
- In het wo: vertrouwenspersoon (10 van de 11 respondenten (91%)), hulp bij ontspannen (10 van de 11 respondenten (91%)), hulp bij plannen en organiseren (10 van de 11 respondenten (91%)), informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) (10 van de 11 respondenten (91%)) en de studentenpsycholoog (9 van de 11 respondenten (82%)).

Binnen alle onderwijssoorten geldt dat ook de mogelijkheid bestaat om door te verwijzen naar externe, langdurige en/of specialistische hulp (mbo 81 van de 83 respondenten (98%), hbo 27 van de 30 respondenten (90%), wo 10 van de 11 respondenten (91%)). Dit geldt naar verwachting bij meer problematieken dan de in deze inventarisatie gekozen scope van psychische klachten in termen van stress, studiedruk en financiële zorgen.

Tabel 4.6. Is het volgende ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten aanwezig in uw onderwijsinstelling?

<i>n (%) ja</i>	<i>mbo (n=83)</i>	<i>hbo (n=30)</i>	<i>wo (n=11)</i>	<i>Totaal (n=124)</i>
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur	77 (93%)	28 (93%)	8 (73%)	113 (91%)
Studentgespreksgroepen	22 (27%)	9 (30%)	6 (55%)	37 (30%)
Buddysysteem	31 (37%)	16 (53%)	7 (64%)	54 (44%)
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	61 (73%)	25 (83%)	10 (91%)	96 (77%)
Hulp bij plannen en organiseren	70 (96%)	27 (90%)	10 (91%)	117 (94%)
Hulp bij ontspannen	32 (39%)	19 (63%)	10 (91%)	61 (49%)
E-health (bv. chat, beeldbellen, online hulpmiddelen, apps)	26 (31%)	5 (17%)	4 (36%)	35 (28%)
(Studenten)psycholoog	27 (33%)	13 (43%)	9 (82%)	49 (40%)
Doorverwijzing naar externe, langdurige en/of specialistische hulp	81 (98%)	27 (90%)	10 (91%)	118 (95%)
Vertrouwenspersoon	78 (94%)	28 (93%)	10 (91%)	116 (94%)
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat)	5 (6%)	11 (37%)	7 (64%)	23 (19%)
Studenten huisarts / GGD jeugdarts	47 (57%)	2 (7%)	3 (27%)	52 (42%)
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	82 (99%)	9 (30%)	3 (27%)	94 (76%)
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	79 (95%)	0 (0%)	1 (9%)	80 (65%)
Suicidepreventie	43 (52%)	16 (53%)	8 (73%)	67 (54%)
Anders	24 (29%)	4 (13%)	5 (45%)	33 (27%)

Andere genoemde vormen van ondersteuningsaanbod zijn o.a.: op mbo: een budgetcoach/financieel ondersteuner, wijkteam in de school, schuldhulpverlener, jongerenwerker, verslavingszorgmedewerkers, samenwerking met gemeente voor jeugdhulpverlening, op hbo: coördinator studeren met functiebeperking, decanaat en zorgteam-counseling, en op wo: international support group, scriptorium, studentenmentoraat, studieverenigingen, wellbeingweek en preventie alcohol en drugs.

4.3 Onderzoeksvraag 4: In hoeverre zijn ho-studenten op de hoogte van de reeds aanwezige hulpverlening en in hoeverre weten zij de weg te vinden naar deze voorzieningen.

Hbo- en wo-studentrespondenten

Het is van belang om te zien of studenten op de hoogte zijn van de reeds aanwezige ondersteuningsmogelijkheden in onderwijsinstellingen. Bekendheid van voorzieningen is een indicator van laagdrempeligheid.

Op de vraag of hbo- en wo-studentrespondenten op de hoogte zijn van de reeds aanwezige hulpverlening, zien we dat (zie ook Tabel 4.7):

- hbo: 3 van de 30 studentrespondenten (10%) zeggen niet bekend te zijn met welk aanbod er binnen de onderwijsinstelling is, 21 studentrespondenten (70%) zijn enigszins bekend met het aanbod en 6 studentrespondenten (20%) geven aan redelijk goed tot goed bekend te zijn met het aanbod.
- wo: 14 van de 127 studentrespondenten (11%) zeggen niet bekend te zijn met welk aanbod er binnen de onderwijsinstelling is, 57 studentrespondenten (45%) zijn enigszins bekend met het aanbod en 56 studentrespondenten (44%) geven aan redelijk goed tot goed bekend te zijn met het aanbod.

Tabel 4.7 Ben je bekend met het ondersteuningsaanbod dat er binnen jouw onderwijsinstelling aanwezig is bij psychische klachten?

<i>n (%)</i>	<i>hbo</i> <i>(n=30)</i>	<i>wo</i> <i>(n=127)</i>	<i>Totaal</i> <i>(n=157)</i>
Niet bekend – ik zou niet weten welk aanbod er binnen mijn onderwijsinstelling is	3 (10%)	14 (11%)	17 (11%)
Enigszins bekend – ik heb er wel eens iets over gehoord maar zou niet kunnen benoemen wat het aanbod precies inhoudt	21 (70%)	57 (45%)	78 (50%)
Redelijk of goed bekend – ik heb er vaker over gehoord en weet vrij goed wat het aanbod inhoudt	6 (20%)	56 (44%)	62 (40%)

Specifiek gevraagd naar verschillende vormen van ondersteuningsaanbod, geven hbo- en wo-studentrespondenten aan met name bekend te zijn met:

- Hbo
 - slb'er of mentor/coach: 28 van de 30 studentrespondenten (93%);
 - hulp bij plannen en organiseren: 22 van de 30 studentrespondenten (73%);
 - studentenpsycholoog: 20 van de 30 studentrespondenten (67%);
 - informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bijv. folders, posters, website: 18 van de 30 studentrespondenten (60%);
 - structurele gesprekken met studieadviseur/studentendecaan: 20 van de 30 studentrespondenten (67%).
- Wo:
 - (structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan: 93 van de 127 studentrespondenten (73%);
 - (studenten) psycholoog: 67 van de 127 studentrespondenten (53%);
 - hulp bij het plannen en organiseren: 65 van de 127 studentrespondenten (51%).

De hbo- en wo-studentrespondenten zijn minder vaak bekend met:

- eHealth: hbo 1 van de 30 (3%) en wo 3 van de 127 respondenten (2%);
- externe specialisten: hbo 2 van de 30 (7%) en wo 5 van de 127 respondenten (4%);
- suicidepreventie : hbo 2 van de 30 (7%) en wo 3 van de 127 respondenten (2%);
- studentenhuisarts: hbo 1 van de 30 (2%) en wo 23 van de 127 respondenten (21%);
- studentgespreksgroepen: hbo 5 van de 30 (17%) en wo 12 van de 129 respondenten (9%)
- buddysystemen: hbo 4 van de 30 (13%) en wo 17 van de 127 respondenten (19%).

Tabel 4.8 Ben je bekend met het volgende ondersteuningsaanbod dat er binnen jouw onderwijsinstelling is bij psychische klachten?

n (%) ja	hbo (n=30)	wo (n=127)	Totaal (n=157)
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	20 (67%)	93 (73%)	113 (72%)
Studentgespreksgroepen	5 (17%)	12 (9%)	17 (11%)
Buddysysteem	4 (13%)	17 (13%)	21 (13%)
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	18 (60%)	57 (45%)	75 (48%)
Hulp bij plannen en organiseren	22 (73%)	65 (51%)	87 (55%)
Hulp bij ontspannen	10 (33%)	34 (27%)	44 (28%)
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	1 (3%)	3 (2%)	4 (3%)
(Studenten)psycholoog	20 (67%)	67 (53%)	87 (55%)
Vertrouwenspersoon	17 (57%)	61 (48%)	78 (50%)
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	14 (47%)	56 (44%)	70 (45%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	1 (3%)	23 (18%)	24 (15%)
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	8 (27%)	48 (38%)	56 (36%)
Slb'er of mentor/coach	28 (93%)	35 (28%)	63 (40%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	2 (7%)	5 (4%)	7 (5%)
Suicidepreventie	2 (7%)	3 (2%)	5 (3%)
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	9 (30%)	39 (31%)	48 (31%)
Anders, namelijk: aandachtsfunctionaris, studieadviseur, humanistisch geestelijk raadsman	1 (3%)	3 (2%)	4 (3%)

Hbo- en wo-studentrespondenten zijn dus vrij goed bekend met sommige, veelvuldig aangeboden ondersteuningsvormen. Echter, niet alle studenten zijn bekend met het ondersteuningsaanbod dat aanwezig is op de onderwijsinstelling, daarbij zijn studenten vaak ook niet bekend met de volle breedte van het aanbod. Zo blijkt dat 10 van de 30 hbo studentrespondenten (33%) en 34 van 127 wo-studentrespondenten (27%) niet bekend zijn met structurele gesprekken met bijvoorbeeld een studieadviseur of decaan.

In het algemeen zijn hbo- en wo-studentrespondenten enigszins (64 van de 157 studentrespondenten (41%)) of (redelijk) goed (66 van de 157 studentrespondenten (42%)) bekend met het ondersteuningsaanbod bij psychische klachten dat er buiten de onderwijsinstelling bestaat. Zo zijn bijna alle hbo- en wo-studentrespondenten ervan op de hoogte dat men buiten de onderwijsinstelling bij een huisarts (150 van 157 studentrespondenten (96%)) of psycholoog (153 van de 157 studentrespondenten (98%)) terecht kan voor ondersteuning bij psychische klachten. Slechts de helft is bekend Laagdrempelige psychische hulpverlening

met de praktijkondersteuner van de huisarts (POH) (91 van de 157 studentrespondenten (58%)).

Direct betrokken medewerkers

Aan de direct betrokken medewerkers is gevraagd hoeveel studenten zij denken dat bekend zijn met het interne ondersteuningsaanbod. Slechts een klein deel (5%) denkt dat alle studenten hiermee bekend zijn. De direct betrokken medewerkers geven aan dat onbekendheid van studenten met het aanbod binnen de onderwijsinstelling deels te verklaren valt doordat studenten zonder hulpvraag hier de aandacht niet op vestigen. Tevens geven zij aan dat studenten niet per se op de hoogte hoeven te zijn van de volle breedte van het aanbod, maar dat zij voornamelijk hun ondersteuningsbehoefte bij een *eerste aanspreekpunt* kenbaar moeten kunnen maken (bv. slb'er) die hen kan doorverwijzen. Volgens de direct betrokken medewerkers krijgen studenten voornamelijk aan het begin van het schooljaar voorlichting over beschikbare ondersteuning en is er online veel informatie te vinden.

Kijken we naar het belang van het eerste aanspreekpunt in een onderwijsinstelling, die kan doorverwijzen naar de juiste hulp, dan is het relevant te kijken hoeveel medewerkers binnen de onderwijsinstelling breed bekend zijn met het ondersteuningsaanbod voor psychische klachten binnen de organisatie en dus als aanspreekpunt zouden kunnen dienen. We zien dat volgens direct betrokken medewerkers gemiddeld 83% van het onderwijspersoneel goed bekend is met het aanbod.

Tabel 4.9 Hoeveel collega's in uw onderwijsinstelling zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod binnen uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

%	mbo (n=83)	hbo (n=30)	wo (n=11)	Totaal (n=124)
Gemiddeld percentage collega's dat bekend is met het ondersteuningsaanbod	83%	82%	84%	83%

In de toelichting geven de direct betrokken medewerkers aan dat nieuwe collega's informatie krijgen over ondersteuningsmogelijkheden en dat collega's steeds meer bekend raken met de zorgstructuur. Toch geven zij aan dat de ondersteuning complex blijft en te divers om *alle* mogelijkheden te kennen, en dat niet iedereen hiervan goed op de hoogte is (docenten bv. minder dan slb'ers die trainingen krijgen).³²

Aan de direct betrokken medewerkers is tevens gevraagd in hoeverre zij denken dat hun collega's bekend zijn met het externe ondersteuningsaanbod:

- mbo: 63% van de collega's is bekend met het externe ondersteuningsaanbod.
- hbo: 72% van de collega's is bekend met het externe ondersteuningsaanbod.
- wo: 79% van de collega's is bekend met het externe ondersteuningsaanbod.

Men geeft aan dat veel collega's op de hoogte zijn van een huisarts, psycholoog of wijkteam, maar niet goed weten wat daar allemaal mogelijk is en hoe een student hier een beroep op kan doen. Zij geven aan dat zorggericht personeel (slb'er, smw, zorgteam) hiervan beter op de hoogte is en dat er vaak eerst intern naar hen doorverwezen wordt alvorens eventueel een verwijzing naar externe partijen geschiedt.

³² Met name in het mbo is sprake van een ketenaanpak- en organisatie. Medewerkers hoeven derhalve niet allen de gehele zorgstructuur te kennen, maar alleen door te kunnen verwijzen naar de interne zorgstructuur die op hun beurt indien nodig kunnen doorverwijzen naar externe hulp.

Aan de direct betrokken medewerkers is tevens gevraagd hoeveel studenten zij denken dat bekend zijn met het externe ondersteuningsaanbod. Slechts een klein deel (4%) denkt dat alle studenten hiermee bekend zijn. In de toelichting hierop, geven ze aan dat alleen studenten die zorg afnemen hiervan echt goed op de hoogte zullen zijn. Niet iedere student weet volgens hen de weg naar de huisarts te vinden; ze hebben bijvoorbeeld een verkeerd beeld van de mogelijkheden ('extern is voor mensen die gek zijn'), studenten schrikken voor een label van psychische hulp of kosten die daaraan verbonden zijn of studenten wonen/studeren niet in dezelfde stad als waar hun huisarts zich bevindt. Dit duidt wederom op het belang van een eerste aanspreekpunt binnen de onderwijsinstelling. Maar ook het belang van een eigen huisarts kiezen/regelen in je woonplaats.

De mate waarin direct betrokken medewerkers getraind en geschoold worden op het gebied van (omgaan met) psychische klachten verschilt per onderwijssoort waarop zij werkzaam zijn: het merendeel krijgt tenminste eenmaal per jaar voorlichting, trainingen of workshops op het gebied van omgaan met psychische klachten.

Tabel 4.10. Aantal (%) direct betrokken medewerkers dat voorlichting, trainingen of workshops geeft of krijgt

<i>n (%) geven</i>	<i>mbo</i> <i>(n=76)</i>	<i>hbo</i> <i>(n=29)</i>	<i>wo</i> <i>(n=11)</i>
Nooit	18 (24%)	8 (28%)	5 (45%)
<1 x per jaar	14 (18%)	8 (28%)	0
1-2 x per jaar	27 (36%)	5 (17%)	2 (18%)
Eens per kwartaal	10 (13%)	5 (17%)	2 (18%)
Maandelijks of vaker	7 (9%)	3 (10%)	2 (18%)
<i>n (%) krijgen</i>	<i>mbo</i> <i>(n=80)</i>	<i>hbo</i> <i>(n=29)</i>	<i>wo</i> <i>(n=10)</i>
Nooit	8 (10%)	3 (10%)	0
<1 x per jaar	25 (31%)	11 (38%)	0
1-2 x per jaar	32 (40%)	13 (45%)	4 (40%)
Eens per kwartaal	14 (18%)	2 (7%)	4 (40%)
Maandelijks of vaker	1 (1%)	0	2 (20%)

4.4 Onderzoeksvraag 5: Welke vormen van reeds aanwezige laagdrempelige psychische hulpverlening worden het meest gebruikt en gewaardeerd door zowel onderwijsinstellingen als studenten en gelden zodoende als goede voorbeelden voor andere organisaties?

Hbo- en wo-studentrespondenten

Gemiddeld zeven op de tien hbo- en wo- studentrespondenten hebben op dit moment te maken met psychische klachten. Van de 30 ondervraagde hbo-studentrespondenten maken er 17 (57%) gebruik van ondersteuning gerelateerd aan psychische klachten: 14 (47%) binnen de onderwijsinstelling en 3 (10%) daarbuiten. Van de 127 ondervraagde wo-studentrespondenten maken er 77 (61%) gebruik van ondersteuning gerelateerd aan psychische klachten: 33 (24%) binnen de onderwijsinstelling en 34 (27%) daarbuiten.

De meest gebruikte ondersteuningsvormen zijn:

- hbo: de slb'er of mentor/coach (11 van de 30 studentrespondenten (37%)) en structurele gesprekken met studieadviseurs/studentendecaan (4 van de 30 studentrespondenten (13%)).
- wo: structurele gesprekken met studieadviseurs/studentendecaan (24 van de 127 studentrespondenten (19%)), (studenten)psycholoog (9 van de 127 studentrespondenten (7%)) en geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat (8 van de 127 studentrespondenten (6%)).

De studentenpsycholoog wordt relatief weinig genoemd door de hbo- en wo-studentrespondenten (hbo 0 van de 30, wo 9 van de 127), evenals hulp bij ontspannen (hbo 1 van de 30, wo 3 van de 127). Deze twee vormen van ondersteuning werden door hbo- en wo-studentrespondenten eerder sterk geprefereerd bij psychische klachten en deze ondersteuningsvormen zijn tevens bij veel van de hoger onderwijsinstellingen aanwezig.

Tabel 4.11 Maak jij op dit moment binnen jouw onderwijsinstelling gebruik van één of meerdere vormen van ondersteuning n.a.v. psychische klachten?

<i>n (%) ja</i>	<i>hbo (n=30)</i>	<i>wo (n=127)</i>	<i>Totaal (n=157)</i>
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	4 (13%)	24 (19%)	28 (18%)
Studentengespreksgroepen	0	1 (1%)	1 (1%)
Buddysysteem	1 (3%)	0	1 (1%)
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	2 (7%)	1 (1%)	3 (2%)
Hulp bij plannen en organiseren	1 (3%)	1 (1%)	2 (1%)
Hulp bij ontspannen	1 (3%)	3 (2%)	4 (3%)
eHealth (bv. chat, beeldbellen, online module, apps)	0	0	0
(Studenten)psycholoog		9 (7%)	9 (6%)
Vertrouwenspersoon	1 (3%)	5 (4%)	6 (4%)
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	0	8 (6%)	8 (5%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	0	2 (2%)	2 (1%)
Specialistisch adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	1 (3%)	1 (1%)	2 (1%)
Slb'er of mentor/coach	11 (37%)	4 (3%)	15 (10%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	0	0	0
Suicidepreventie	0	0	0

Andere vorm van ondersteuning binnen mijn onderwijsinstelling	0	3 (2%)	3 (2%)
Nee, maar ik maak wel gebruik van ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling	3 (10%)	34 (27%)	37 (24%)
Nee, ik maak op dit moment geen gebruik van ondersteuning naar aanleiding van psychische klachten	13 (43%)	50 (39%)	63 (40%)
Andere vorm van ondersteuning binnen mijn onderwijsinstelling: ³³			
Mijn academic counselor, die normaal helpt als je vakken niet zo goed gaan/je vakken niet haalt		X	
Scriptiebegeleider		X	
Studentenraadsman		X	

Hbo- en wo-studentrespondenten die ondanks psychische klachten geen gebruik maken van ondersteuning, geven als belangrijkste redenen hun klachten niet als een probleem te zien en dat zij niet goed bekend zijn met het ondersteuningsaanbod (zie Tabel 4.12).

Tabel 4.12 Kun je aangeven wat voor jou de belangrijkste reden(en) is/zijn om geen gebruik te maken van ondersteuning binnen jouw onderwijsinstelling?

% ja	hbo-, wo-studentenrespondent (n=70)
Ik maak al gebruik van ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling	24 (34%)
Ik durf het niet goed bespreekbaar te maken	16 (23%)
Ik denk niet serieus genomen te worden	9 (13%)
Ik zie het niet als een probleem ('stress is normaal')	26 (37%)
Ik ben niet goed bekend met het ondersteuningsaanbod binnen mijn onderwijsinstelling	15 (21%)
Ik moet er lang op wachten voordat ik geholpen word	13 (19%)
Anders	29 (41%)
Weet ik niet	1 (1%)

Onder 'anders namelijk' werd o.a. genoemd dat het binnen het onderwijs als falen voelt om aan te geven mentaal/emotioneel uitgeput te zijn, men het eerst zelf wil aanpakken, men het niet serieus genoeg voelt om hulp te vragen, dat er een hoge drempel is om actief hulp te zoeken, men het idee heeft hulp niet nodig te hebben, dat hulp niet toereikend is als structurele hulp, of dat men problemen met anderen bespreekt en/of reeds is doorverwezen.

De hbo- en wo-studentrespondenten die op dit moment gebruik maken van ondersteuningsaanbod binnen hun onderwijsinstelling zijn overwegend positief over dit aanbod. Zo zien we dat 22 van de 28 hbo- en wo-studentrespondenten (82%) die gebruik maken van (structurele) gesprekken tevreden is en dat 11 van de 15 studentrespondenten (73%) die gebruik maken van slb'er of mentor/coach tevreden is.³⁴ Over ondersteuning buiten de onderwijsinstelling is men iets gematigder tevreden (24 van de 37 studentrespondenten (59% is tevreden)).

³³ Betreft open antwoorden van studenten.

³⁴ Let op: lage aantallen studenten hebben de vragen beantwoord.

Wat hbo- en wo-studentrespondenten aangeven te waarderen, is een licht gesprek, het zelf aan kunnen geven wanneer men een gesprek nodig heeft (bv. voor kortere perioden), het met een favoriete leraar bespreken van klachten ook al is dat niet de mentor, een luisterend oor en het begaan zijn met het lot en de beperking van de student. Wat minder gewaardeerd wordt: hulp die niet afdoende is, de studieadviseur of studentenpsycholoog die het te druk heeft voor structurele gesprekken, aanbod dat beperkt onder de aandacht wordt gebracht. Ook geeft men aan dat onderwijsinstellingen proactiever op zoek moeten naar studenten met psychische klachten om ze te helpen.

Tabel 4.13 Waardering van ondersteuningsaanbod van de onderwijsinstelling³⁵

<i>n (%) (zeer) positief</i>	<i>hbo- en wo student- respondenten</i>	<i>n</i>
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	22 (82%)	27
Studentgespreksgroepen	0	1
Buddysysteem	0	1
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	0	3
Hulp bij plannen en organiseren	2 (100%)	2
Hulp bij ontspannen	3 (75%)	4
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	-	-
(Studenten)psycholoog	8 (89%)	9
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	-	-
Vertrouwenspersoon	5 (83%)	6
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat)	7 (88%)	8
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	0	2
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	2 (100%)	2
Slb'er of mentor/coach	11 (73%)	15
Ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling	24 (59%)	37

Direct betrokken medewerkers

De direct betrokken medewerkers is ook gevraagd wat de voornaamste reden(en) is/zijn voor studenten met psychische klachten om geen gebruik te maken van het ondersteuningsaanbod van hun onderwijsinstelling. Men denkt dat dit met name komt door een taboe om het bespreekbaar te maken, op de tweede plek komt normalisering van het probleem. Onder 'anders' wordt genoemd: *geen positieve ervaring in het verleden, geen vertrouwen, stap is te groot om op zoek te gaan naar hulp, zelf willen oplossen en niet anders willen zijn.*

Daarnaast is aan de direct betrokken medewerkers gevraagd wat de sterke punten zijn van het ondersteuningsaanbod in hun onderwijsinstelling en wat er beter zou kunnen. Als sterke punten komt met name naar voren dat men het aanbod goed afgestemd vindt op de individuele behoefte en dat men het aanbod tevens passend vindt voor veel typen behoeften. Wat er met name beter kan volgens hen is een betere herkenbaarheid/vindbaarheid van het aanbod voor studenten en voor medewerkers.

³⁵ Let op: soms hebben erg lage aantallen respondenten deze vraag beantwoord, waardoor percentages sterk kunnen fluctueren

In een nadere toelichting gaven direct betrokken medewerkers o.a. aan dat een peergroep positief werkt als aanvulling op het professionele ondersteuningssysteem, dat men start met eHealth, dat veel externe hulp binnen beschikbaar is, dat men gebruik maakt van een sociale kaart en dat de doorverwijzingen goed lopen.

Echter, wachtlijsten zijn vaak lang, er zijn veel verschillende loketten en het externe aanbod is versnipperd. Intern vindt men dat er meer zichtbaarheid kan komen voor aanbod, dat er een betere signalering nodig is, dat behoeften meer geïnventariseerd kunnen worden en dat er meer structurele inbedding in de organisatie moet komen (bv. structurele gesprekken opnemen in curriculum en meer uren voor de studentenpsycholoog).

4.5 Onderzoeksvraag 6: Wat hebben onderwijsinstellingen nodig om een betere laagdrempelige psychische hulpverlening in te richten?

Hbo- en wo-studentrespondenten

Ongeveer 40% van de studentrespondenten geeft aan een vorm van ondersteuning te missen. Vormen die genoemd worden zijn: een buddysysteem, centraal info punt, proactievere houding vanuit school, studentenpsycholoog die kan doorverwijzen, personal coach, toegankelijker trainingen, meer aandacht, flexibel studeren normaler maken, langere tijd bij studentenpsycholoog terecht kunnen, standaard mentorschap, hulp bij gefaseerd terugkomen en studentengroepen.

Tabel 4.14 Mis je een vorm van ondersteuning, die nu niet geboden wordt?

<i>n (%)</i>	<i>hbo</i> <i>(n=30)</i>	<i>wo</i> <i>(n=127)</i>	<i>Totaal</i> <i>(n=157)</i>
Nee	18 (60%)	66 (52%)	84 (54%)
Ja, namelijk	12 (40%)	61 (48%)	73 (46%)

Direct betrokken medewerkers

68 van de 157 direct betrokken medewerkers (55%) geeft aan een vorm van ondersteuningsaanbod binnen de onderwijsinstelling te missen. Gevraagd naar wat men mist, worden de volgende antwoorden gegeven:

- mbo: een GGD-arts, GGZ schoolarts, studentenpsycholoog, financiële hulp, studentengespreksgroepen, buurtteams met jeugdarts, gebruik kunnen maken van externe voorzieningen die op school aanwezig zijn zonder indicatie, meer expertise en tijd, preventieve lessen in positieve gezondheid en zorg binnen opleidingen zelf.
- hoger onderwijs: zelfhulp, e-health, gespreksgroepen, buddysysteem, studentenpsycholoog, open workshops, studentenarts, maatschappelijk werker (ook in het Engels) en andere preventieve maatregelen zoals trainingen met voorlichting op gebied van psychische klachten.

Tabel 4.15 Mist u een vorm van ondersteuning, die nu niet geboden wordt?

<i>%</i>	<i>mbo</i> <i>(n=83)</i>	<i>hbo</i> <i>(n=30)</i>	<i>wo</i> <i>(n=11)</i>	<i>Totaal</i> <i>(n=124)</i>
Nee	33 (40%)	16 (53%)	7 (64%)	56 (45%)
Ja, namelijk	50 (60%)	14 (47%)	4 (36%)	68 (55%)

De direct betrokken medewerkers is gevraagd welke belemmeringen zij ervaren in de toegang naar professionele samenwerkingspartijen buiten de onderwijsinstelling wanneer zij een student willen doorverwijzen. 94 van de 124 respondenten ervaren vaak belemmeringen door wachttijden. Ook geeft men aan dat kosten die voor de student

spelen (eigen risico zorgverzekering) vaak een belemmering zijn (61 van de 124 respondenten (49%).

Tabel 4.16 Ervaren belemmeringen in toegang naar extern ondersteuningsaanbod

<i>n (%)</i>	mbo (n = 83)		hbo (n = 30)		wo (n = 11)		Totaal (n = 124)	
	<i>Vaak</i>	<i>Af en toe</i>	<i>Vaak</i>	<i>Af en toe</i>	<i>Vaak</i>	<i>Af en toe</i>	<i>Vaak</i>	<i>Af en toe</i>
Door wachttijden	63 (76%)	15 (18%)	22 (73%)	3 (10%)	9 (82%)	1 (9%)	94 (76%)	19 (15%)
Door kosten die er voor studenten mee gemoeid zijn	42 (51%)	27 (33%)	16 (53%)	8 (27%)	3 (27%)	7 (64%)	61 (49%)	42 (34%)
Door gebrek aan kennis/informatie naar wie ik kan doorverwijzen	12 (15%)	27 (33%)	2 (7%)	10 (33%)	0	0	14 (11%)	37 (30%)
Geen geschikt extern aanbod	9 (11%)	32 (39%)	2 (7%)	10 (33%)	0	2 (18%)	11 (9%)	44 (36%)
Anders	9 (11%)	9 (11%)	4 (13%)	2 (7%)	1 (9%)	0	14 (11%)	11 (9%)

Onder 'anders' geven direct betrokken medewerkers onder andere het volgende aan:

- Studenten ervaren drempels voor psychische hulp.
- Studenten komen uit verschillende gemeenten waar het overal net anders werkt.
- Een meer proactieve houding vanuit hulpverlening is gewenst.
- Er bestaat wederzijds onbegrip tussen hulpverleners en schoolondersteuners.
- Tijdsdruk en het niet beschikbaar zijn van Engelstalige hulp.

Wat is er volgens de direct betrokken medewerkers nodig om binnen de instelling een beter of uitgebreider ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten te organiseren? Het meest genoemd zijn:

mbo:

- betere samenwerking met externe partijen: 58 van de 83 respondenten (70%);
- meer budget: 51 van de 83 respondenten (61%);
- GGZ binnen de onderwijsinstelling halen: 46 van de 83 respondenten (55%).

hbo:

- meer budget: 17 van de 30 respondenten (57%);
- betere samenwerking met externe partijen: 15 van de 30 respondenten (50%);
- ondersteuningsbehoefte van studenten onderzoeken: 14 van de 30 respondenten (47%).

wo:

- meer budget: 4 van de 11 respondenten (36%);
- betere samenwerking tussen medewerkers intern: 4 van de 11 respondenten (36%);
- opnemen van het onderwerp in het onderwijsaanbod: 3 van de 11 respondenten (27%).

Slechts 4 van de 124 direct betrokken medewerkers (3%) vindt het niet de verantwoordelijkheid van de onderwijsinstelling om ondersteuning bij psychische klachten vorm te geven

Tabel 4.17 Nodig om binnen onderwijsinstelling beter of uitgebreider ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten te organiseren

<i>n (%) ja</i>	<i>mbo (n=83)</i>	<i>hbo (n=30)</i>	<i>wo (n=11)</i>	<i>Totaal (n=124)</i>
Betere samenwerking tussen medewerkers intern	33 (40%)	13 (43%)	4 (36%)	50 (40%)
Betere samenwerking met externe partijen	58 (70%)	15 (50%)	2 (18%)	75 (60%)
Meer budget	51 (61%)	17 (57%)	4 (36%)	72 (58%)
GGZ binnen de onderwijsinstelling halen	46 (55%)	3 (10%)	0	49 (40%)
Ondersteuningsbehoefte van studenten onderzoeken	27 (33%)	14 (47%)	2 (18%)	43 (35%)
Opnemen van dit onderwerp in het onderwijsaanbod	32 (39%)	10 (33%)	3 (27%)	45 (36%)
Anders	11 (13%)	3 (10%)	1 (9%)	15 (12%)
Weet ik niet	1 (1%)	1 (3%)	1 (9%)	3 (2%)
Geen van bovenstaande	4 (5%)	0	2 (18%)	6 (5%)
Niets, ik vind het niet de verantwoordelijkheid van onze onderwijsinstelling om dit vorm te geven	2 (2%)	2 (7%)	0	4 (3%)

In de toelichting wordt als belemmering of ter verbetering nog genoemd: bekendheid van het aanbod vergroten, docenten wachten te lang met hulp inschakelen, signalering verbeteren, vaker leerling-bespreking houden, het belang van onderwijs staat niet bovenaan de agenda van hulpverleners, verbetering in acute situaties, meer preventieve activiteiten (door te laag budget wordt er nu vaak reactief gehandeld), onderdeel worden van buurtteam/jeugdteam/wijkteam mbo, taboe doorbreken door structureel bespreekbaar te maken, 'loket' naast lesdagen waar studenten terecht kunnen, een nationale kennisdatabank over dit onderwerp en het onderzoeken van de studententevredenheid.

Bijlage A: studentenenquête

Beste student,

Welkom bij deze vragenlijst. Je ontvangt deze vragenlijst van Expertisecentrum handicap + studie. Hiermee doen wij onderzoek in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het onderzoek gaat over laagdrempelige psychische hulpverlening in het hoger onderwijs. Daarmee bedoelen we of en hoe er binnen jouw onderwijsinstelling gesignaleerd, doorverwezen en/of ondersteund wordt op het moment dat jij zelf of je medestudenten psychische klachten ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen). Dit onderzoek richt zich niet op zwaardere vormen van problematiek zoals verslavingen of psychiatrische problemen.

Om dit aanbod aan laagdrempelige psychische hulpverlening goed in beeld te krijgen, is jouw mening erg belangrijk! Hiermee kunnen we de overheid adviseren om te komen tot een (nog) beter aanbod.

Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 10 minuten. Door hieronder op 'ja' te klikken kun je deelnemen aan de vragenlijst. Hiermee stem je ermee in dat we jouw antwoorden geanonimiseerd gebruiken voor het hierboven beschreven doel.

Alvast bedankt voor je deelname!

Met vriendelijke groet,
Expertisecentrum handicap + studie

Neem je deel aan deze vragenlijst en ga je ermee akkoord dat we jouw antwoorden geanonimiseerd gebruiken voor het onderzoek naar laagdrempelige psychische hulpverlening?

- Ja
- Nee

Achtergrond

Om een beter beeld te krijgen van welke studenten deelnemen aan dit onderzoek, vragen we je eerst enkele achtergrondkenmerken in te vullen.

1. Wat is je leeftijd?

2. Wat is je geslacht?

- Man
- Vrouw
- Anders

3. In welk land ben je geboren?

4. Binnen wat voor onderwijsinstelling volg je op dit moment een opleiding?

- Binnen een HBO
- Binnen een universiteit (WO)

5. Binnen welke studierichting(en) volg je op dit moment een opleiding?

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Aarde en Milieu
- Economie en Bedrijf
- Exact en Informatica
- Gezondheid
- Kunst en Cultuur
- Onderwijs en Opvoeding
- Recht en Bestuur
- Taal en Communicatie
- Techniek
- Gedrag en maatschappij
- Anders, namelijk_____

6. Binnen welke faculteit(en) volg je op dit moment een opleiding?

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Kunst en cultuur
- Rechtsgeleerdheid
- Geesteswetenschappen
- Ruimtelijke wetenschappen
- Communicatie en media
- Economie en bedrijfskunde
- Gedrag en maatschappijwetenschappen
- Taal en literatuur
- Medische wetenschappen
- Aarde en milieu
- Informatica en exact
- Techniek
- Anders, namelijk_____

7. Heb je op dit moment te maken met één of meerdere van de volgende omstandigheden?

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Een functiebeperking door (chronische) ziekte
- Psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen)
- Zwangerschap/jong ouderschap
- Behandeling in verband met gendertransitie
- Bijzondere familieomstandigheden zoals mantelzorg
- Anders, namelijk_____
- Geen van bovenstaande

Behoeftte aan ondersteuning

8. Je hebt aangegeven op dit moment psychische klachten te ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen). Word je hierin al ondersteund, bijvoorbeeld door je eigen netwerk, je onderwijsinstelling of een (andere) professional?

- Ja, ik word hierin op dit moment al ondersteund
- Nee, maar ik heb hier wel behoefte aan
- Nee, ik heb hier ook geen behoefte aan

9. Hieronder lees je een aantal vormen van ondersteuning waar je gebruik van zou kunnen maken op het moment dat je psychische klachten ervaart. Welke spreekt/spreken jou (het meest) aan?

Indien je op dit moment geen psychische klachten ervaart, probeer je dan voor te stellen waarvan je gebruik zou willen maken mocht je dit wel ervaren. Je kunt maximaal 5 antwoorden aankruisen.

- Praten met medestudenten
- Praten met een docent
- Praten met een SLB'er of mentor/coach

- Praten met een studieadviseur of studentendecaan
- Praten met een studentenpsycholoog
- Praten met een vertrouwenspersoon
- Geestelijke ondersteuning, bijvoorbeeld via het studentenpastoraat
- Ondersteuning van de studentenhuisarts / GGD jeugdarts
- Praten met een specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur
- Praten met een professional buiten onderwijsinstelling
- Informatie over psychische klachten en ondersteuningsmogelijkheden, bv. folders, posters, website
- Hulp bij ontspannen
- Hulp bij plannen en organiseren
- E-health ondersteuning (bijvoorbeeld chat, beeldbellen, online modules, apps)
- Anders, namelijk_____
- Geen

Leer/studie klimaat

10. Is er bij jouw onderwijsinstelling één centraal punt waar je terecht kunt met vragen over psychische klachten en/of ondersteuning?

Bijvoorbeeld een studieloopbaancentrum of studiesuccescentrum.

- Ja, namelijk_____
- Nee, bij ons werkt dat anders, namelijk_____
- Dat weet ik niet

11. In hoeverre vind/denk jij dat het met de volgende personen in jouw onderwijsinstelling gemakkelijk bespreekbaar is wanneer je te maken hebt/krijgt met psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen)?

Met gemakkelijk bespreekbaar bedoelen we bijvoorbeeld: loop je gemakkelijk binnen, heb je het gevoel dat er naar je geluisterd gaat worden, heb je het gevoel dat er goed op gereageerd gaat worden.

	Ze er gemak kel ijk	Gemak kel ijk	Niet gemak kel ijk, niet moeilijk	Moeil ijk	Ze er moeil ijk	Weet niet	NVT
Medestudenten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Docenten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SLB'er of mentor/coach	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studieadviseur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentendecaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studie- of studentenvereniging	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentenhuisarts	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bekendheid met het aanbod

Eerder vroegen we je van welke vormen van ondersteuning jij gebruik zou willen maken op het moment dat je psychische klachten hebt of zou krijgen (studiedruk, stress, financiële zorgen).

12. In hoeverre ben je bekend met het ondersteuningsaanbod dat er binnen jouw onderwijsinstelling aanwezig is bij psychische klachten?

- Niet bekend – ik zou niet weten welk aanbod er binnen mijn onderwijsinstelling is
- Enigszins bekend – ik heb er wel eens iets over gehoord maar zou niet kunnen benoemen wat het aanbod precies inhoudt
- Redelijk of goed bekend – ik heb er vaker over gehoord en weet vrij goed wat het aanbod inhoudt

13. Zijn de volgende vormen van ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten aanwezig binnen jouw onderwijsinstelling?

	Ja	Nee	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	☐	☐	☐
Studentgespreksgroepen	☐	☐	☐
Buddysysteem	☐	☐	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	☐	☐	☐
Hulp bij plannen en organiseren	☐	☐	☐
Hulp bij ontspannen	☐	☐	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	☐	☐	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	☐	☐	☐
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	☐	☐	☐
SLB'er of mentor/coach	☐	☐	☐
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	☐	☐	☐
Suicidepreventie	☐	☐	☐
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	☐	☐	☐
Anders, namelijk _____	☐	☐	☐

14. In hoeverre ben je bekend met het ondersteuningsaanbod dat er buiten jouw onderwijsinstelling is bij psychische klachten?

- Niet bekend – ik zou niet weten welk aanbod er buiten mijn onderwijsinstelling te krijgen is

- Enigszins bekend – ik heb er wel eens iets over gehoord maar zou niet kunnen benoemen wat het aanbod precies inhoudt
- Redelijk of goed bekend – ik heb er vaker over gehoord en weet vrij goed wat het aanbod inhoudt

15. Ben je ermee bekend dat je bij de volgende partijen terecht kunt voor ondersteuning bij psychische klachten?

	Ja	Nee
Huisarts	☐	☐
Psycholoog	☐	☐
POH (praktijkondersteuner van de huisarts)	☐	☐

Mening over het aanbod

16. Maak jij op dit moment binnen jouw onderwijsinstelling gebruik van één of meerdere vormen van ondersteuning naar aanleiding van psychische klachten?

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- (Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan
- Studentengespreksgroepen
- Buddysysteem
- Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)
- Hulp bij plannen en organiseren
- Hulp bij ontspannen
- E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)
- (Studenten)psycholoog
- Vertrouwenspersoon
- Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat
- Studentenhuisarts / GGD jeugdarts
- Specialistisch adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur
- SLB'er of mentor/coach
- Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling
- Suicidepreventie
- Andere vorm van ondersteuning binnen mijn onderwijsinstelling
- Nee, maar ik maak wel gebruik van ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling
- Nee, ik maak op dit moment geen gebruik van ondersteuning naar aanleiding van psychische klachten

Andere vorm van ondersteuning binnen mijn onderwijsinstelling, namelijk:

17. In hoeverre ben je tevreden over het ondersteuningsaanbod waar je op dit moment gebruik van maakt?

	Zeervred n	Tevrede n	Neutraa l	Ontevrede n	Zeervred ontevrede n	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan ¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentengespreksgroepen ²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Buddysysteem ³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) ⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hulp bij plannen en organiseren ⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hulp bij ontspannen ⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps) ⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog ⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon ⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat ¹⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts ¹¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Specialistisch adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur ¹²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SLB'er of mentor/coach ¹³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling ¹⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Suicidepreventie ¹⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
{{v16a}} ¹⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling ¹⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Indien gewenst kun je je antwoord hieronder kort toelichten.

18. Je hebt eerder aangegeven op dit moment psychische klachten te ervaren. Je hebt ook aangegeven op dit moment binnen jouw onderwijsinstelling geen gebruik te maken van ondersteuning naar aanleiding van psychische klachten. Kun je aangeven wat hiervoor de belangrijkste reden(en) is/zijn?

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Ik maak al gebruik van ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling
- Ik durf het niet goed bespreekbaar te maken
- Ik denk niet serieus genomen te worden
- Ik zie het niet als een probleem ('stress is normaal')
- Ik ben niet goed bekend met het ondersteuningsaanbod binnen mijn onderwijsinstelling
- Ik moet er lang op wachten voordat ik geholpen word
- Anders, namelijk_____
- Weet ik niet

19. Mis je een vorm van ondersteuning, die nu niet geboden wordt binnen of buiten jouw onderwijsinstelling?

- Ja, namelijk_____
- Nee

EINDE VRAGENLIJST – DANK VOOR JE ANTWOORDEN

Bijlage B: medewerkersenquête

Beste meneer/mevrouw,

Welkom bij deze vragenlijst. U ontvangt deze vragenlijst van Expertisecentrum handicap + studie, omdat wij - in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap - onderzoek doen naar laagdrempelige psychische hulpverlening binnen MBO-, HBO- en WO-instellingen. We onderzoeken of en hoe er binnen deze instellingen gesignaleerd, doorverwezen en/of (kortlopend) ondersteund wordt op het moment dat studenten psychische klachten ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen). In dit onderzoek richten we ons niet op zwaardere vormen van problematiek, zoals verslaving of psychiatrische problemen.

Om de laagdrempelige psychische hulpverlening goed in beeld te krijgen, is uw mening erg belangrijk! Hiermee kunnen we de overheid adviseren om te komen tot een (nog) beter aanbod.

Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 10-15 minuten. Door hieronder op 'ja' te klikken kunt u deelnemen aan de vragenlijst. Hiermee stemt u ermee in dat we uw antwoorden geanonimiseerd gebruiken voor het hierboven beschreven doel.

Alvast bedankt voor uw deelname!

Met vriendelijke groet,
Expertisecentrum handicap + studie

Neemt u deel aan deze vragenlijst en gaat u ermee akkoord dat we uw antwoorden geanonimiseerd gebruiken voor het onderzoek naar laagdrempelige psychische hulpverlening?

- Ja
- Nee

Achtergrond

1. Binnen wat voor onderwijsinstelling bent u op dit moment werkzaam?

- Binnen een MBO
- Binnen een HBO
- Binnen een universiteit

2. Binnen welke sector(en) bent u op dit moment werkzaam?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Ik werk sectoroverstijgend
- Handel
- ICT en creatieve industrie
- Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem
- Specialistisch vakmanschap
- Techniek en gebouwde omgeving
- Voedsel, groen en gastvrijheid
- Zakelijke dienstverlening en veiligheid
- Zorg, welzijn en sport
- Entree
- Anders, namelijk _____

3. Binnen welke studierichting(en) bent u op dit moment werkzaam?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Ik werk studierichtingoverstijgend
- Aarde en Milieu
- Economie en Bedrijf
- Exact en Informatica
- Gezondheid
- Kunst en Cultuur
- Onderwijs en Opvoeding
- Recht en Bestuur
- Taal en Communicatie
- Techniek
- Gedrag en maatschappij
- Anders, namelijk_____

4. Binnen welke faculteit(en) bent u op dit moment werkzaam?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Ik werk faculteitoverstijgend
- Kunst en cultuur
- Rechtsgeleerdheid
- Geesteswetenschappen
- Ruimtelijke wetenschappen
- Communicatie en media
- Economie en bedrijfskunde
- Gedrag en maatschappijwetenschappen
- Taal en literatuur
- Medische wetenschappen
- Aarde en milieu
- Informatica en exact
- Techniek
- Anders, namelijk_____

5. Binnen welke van onderstaande functiegroepen past uw functie het best?

- Docent, mentor
- Studentendecaan, studieadviseur
- Studieloopbaanbegeleider (SLB'er)
- Zorgprofessional (bv. lid zorgadviesteam, maatschappelijk werker, (studenten)psycholoog)
- Medewerker passend onderwijs
- Stage- en/of loopbaanprofessional
- Teamleider/opleidingsmanager/opleidingsdirecteur
- Beleidsfunctionaris
- Ondersteunend en faciliterend personeel (bv. roostermakers, studenteninformatiepunt)
- Anders, namelijk_____

Leer/studie klimaat

6. Hoeveel studenten in uw onderwijsinstelling hebben denkt u last van psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen)?

	% studenten
Veel last	_____
Enigszins last	_____
Geen last	_____

7. In hoeverre denkt u dat uw collega's in uw onderwijsinstelling zich bewust zijn van psychische klachten bij studenten?

Klik op de schaal om het handvat te plaatsen.

- Collega's zijn zich hier totaal niet van bewust (0%)
-
-

-
-
- 50%
-
-
-
- Alle collega's zijn zich hier goed van bewust (100%)

8. In hoeverre geeft of krijgt u als medewerker binnen uw onderwijsinstelling voorlichting, trainingen of workshops op het gebied van (omgaan met) psychische klachten?

	Nooit	< 1x per jaar	1-2x per jaar	Eens per kwartaal	Maandelijks of vaker
Geven van voorlichting, trainingen of workshops	☐	☐	☐	☐	☐
Krijgen van voorlichting, trainingen of workshops	☐	☐	☐	☐	☐

9. In hoeverre denkt u dat studenten in uw onderwijsinstelling, die kampen met psychische klachten, dit gemakkelijk bespreken met de volgende personen in uw onderwijsinstelling?

NB: niet alle functies zullen aanwezig zijn in uw onderwijsinstelling. Indien dat het geval is, kiest u dan voor NVT in de rechter kolom.

Met gemakkelijk bespreken bedoelen we bijvoorbeeld: lopen studenten gemakkelijk binnen, hebben zij het gevoel dat er naar hen geluisterd wordt, hebben ze het gevoel dat er goed op gereageerd gaat worden.

	Ze er gemak kel ijk	Gemak kel ijk	Niet gemak kel ijk, niet moeilijk	Moeilij k	Ze er moeilij k	Weet niet	NVT
Medestudenten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Docenten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SLB'er of mentor/coach	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studieadviseur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentendecaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studie- of studentenvereniging	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Specialistische adviseur bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(bv. leerplichtambtenaar, RMC, jongerenwerk)

Beschikbare aanbod

10. Is er bij uw onderwijsinstelling één centraal punt waar studenten met vragen over psychische klachten en/of ondersteuning terecht kunnen?

Bijvoorbeeld een studieloopbaancentrum of studiesuccescentrum.

- Ja, namelijk _____
- Nee, bij ons werkt dat anders, namelijk _____
- Dat weet ik niet

11. Zijn de volgende vormen van ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen) aanwezig binnen uw onderwijsinstelling?

In latere vragen komen we terug op het door u aangegeven aanbod.

	Ja	Nee	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/SLB'er/studieadviseur	☐	☐	☐
Studentengespreksgroepen	☐	☐	☐
Buddysysteem	☐	☐	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	☐	☐	☐
Hulp bij plannen en organiseren	☐	☐	☐
Hulp bij ontspannen	☐	☐	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online hulpmodes, apps)	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog	☐	☐	☐
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat)	☐	☐	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	☐	☐	☐
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	☐	☐	☐
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	☐	☐	☐
Suicidepreventie	☐	☐	☐
Anders	☐	☐	☐

Anders, namelijk

Bekendheid met het aanbod

12. Hoeveel studenten zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod binnen uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

Klik op de schaal om het handvat te plaatsen.

- Geen van de studenten is hiermee bekend (0%)
-
-
-
- 50%
-
-
-
- Alle studenten zijn hiermee bekend (100%)

Indien gewenst kunt u uw antwoord toelichten

13. Hoeveel collega's in uw onderwijsinstelling zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod binnen uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

Klik op de schaal om het handvat te plaatsen.

- Geen van de collega's is hiermee bekend (0%)
-
-
-
- 50%
-
-
-
- Alle collega's zijn hiermee bekend (100%)

Indien gewenst kunt u uw antwoord toelichten

14. Hoeveel studenten zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod buiten uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

Klik op de schaal om het handvat te plaatsen.

- Geen van de studenten is hiermee bekend (0%)
-
-
-
- 50%
-
-
-
- Alle studenten zijn hiermee bekend (100%)

Indien gewenst kunt u uw antwoord toelichten

15. Hoeveel collega's in uw onderwijsinstelling zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod buiten uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

Klik op de schaal om het handvat te plaatsen.

- Geen van de collega's is hiermee bekend (0%)
-
-
-
-
- 50%
-
-
-
- Alle collega's zijn hiermee bekend (100%)

Indien gewenst kunt u uw antwoord toelichten

Gebruik van het aanbod

16. In hoeverre maken studenten met psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen) volgens u gebruik van het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling?

	Veel van hen maken hier gebruik van	Niet veel, maar ook niet weinig van hen maken hier gebruik van	Weinig tot geen van hen maakt hier gebruik van	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/SLB'er/studieadviseur ¹⁾	☐	☐	☐	☐
Studentgespreksgroepen ²⁾	☐	☐	☐	☐
Buddysysteem ³⁾	☐	☐	☐	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) ⁴⁾	☐	☐	☐	☐
Hulp bij plannen en organiseren ⁵⁾	☐	☐	☐	☐
Hulp bij ontspannen ⁶⁾	☐	☐	☐	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps) ⁷⁾	☐	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog ⁸⁾	☐	☐	☐	☐
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp ⁹⁾	☐	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon ¹⁰⁾	☐	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat) ¹¹⁾	☐	☐	☐	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts ¹²⁾	☐	☐	☐	☐

Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator ¹³⁾	☐	☐	☐	☐
Schoolmaatschappelijk werk (SMW) ¹⁴⁾	☐	☐	☐	☐
{{v11a}} ¹⁵⁾	☐	☐	☐	☐

17. Indien studenten psychische klachten ervaren (studiedruk, stress, financiële zorgen), maar geen gebruik maken van het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling, wat is/zijn daarvan de voornaamste reden(en), denkt u?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Taboe om het bespreekbaar te maken
- 'Normalisering' van het probleem ('iedereen heeft het druk')
- Gebruik van extern ondersteuningsaanbod
- Onbekendheid van het ondersteuningsaanbod
- Niet de weg weten binnen uw onderwijsinstelling naar het ondersteuningsaanbod
- Anders, namelijk _____
- Weet ik niet

Waardering van het aanbod

18. In hoeverre waarderen studenten met psychische klachten volgens u het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling?

	Zeer positief	Positief	Neutraal	Negatief	Zeer negatief	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/SLB'er/studieadviseur ¹⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentgespreksgroepen ¹⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Buddysysteem ¹⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) ¹⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hulp bij plannen en organiseren ²⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hulp bij ontspannen ²¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps) ²²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(Studenten)psycholoog ²³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp ²⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vertrouwenspersoon ²⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat) ²⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts ²⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator ²⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Schoolmaatschappelijk werk (SMW) ²⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐

{{v11a}}³⁰⁾

o o o o o o

19. Als u denkt aan het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling op het gebied van psychische klachten, wat vindt u dan sterke punten?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

	Goede studentbeoordeling	Goede afstemming met externe partijen	Passend voor veel typen behoeften	Goed afgestemd op individuele behoeften	Goed vindbaar/herkenbaar voor studenten	Goed vindbaar/herkenbaar voor medewerkers	Anders, namelijk	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/SLB'er/studentadviseur ³¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Studentgespreksgroepen ³²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Buddysysteem ³³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) ³⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Hulp bij plannen en organiseren ³⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Hulp bij ontspannen ³⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps) ³⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
(Studenten)psycholoog ³⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp ³⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Vertrouwenspersoon ⁴⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat) ⁴¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts ⁴²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator ⁴³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
Schoolmaatschappelijk werk (SMW) ⁴⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐
{{v11a}} ⁴⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	—	☐

20. Als u denkt aan het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling op het gebied van psychische klachten, wat kan er dan volgens u beter?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

	Betere student-beoordeling	Betere afstemming met externe partijen	Betere aansluiting op behoeften van studenten	Betere herkenbaarheid/vindbaarheid voor studenten	Betere herkenbaarheid/vindbaarheid voor medewerkers	Minder arbeidsintensief	Anders, namelijk	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/SLB'er/studieadviseur ⁴⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Studentengespreksgroepen ⁴⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Buddysysteem ⁴⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website) ⁴⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Hulp bij plannen en organiseren ⁵⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Hulp bij ontspannen ⁵¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps) ⁵²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
(Studenten)psycholoog ⁵³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp ⁵⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Vertrouwenspersoon ⁵⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat) ⁵⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts ⁵⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator ⁵⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
Schoolmaatschappelijk werk (SMW) ⁵⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐
{ {v11a} } ⁶⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	___ __	☐

Uw ervaring

21. Is er op dit moment ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen) dat niet binnen uw onderwijsinstelling verkrijgbaar is, maar dat u wel mist?

- Nee
- Ja, namelijk _____

Indien gewenst kunt u uw antwoord hieronder ook kort toelichten (waarom is dit ondersteuningsaanbod wenselijk?)

22. In hoeverre ervaart u belemmeringen in de toegang naar professionele samenwerkingspartijen buiten uw onderwijsinstelling wanneer u een student met psychische klachten wilt doorverwijzen?

	Vaak belemmeringen	Af en toe belemmeringen	(bijna) nooit belemmeringen	Weet ik niet	NVT
Door wachttijden	☐	☐	☐	☐	☐
Door kosten die er voor studenten mee gevoeld zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Door gebrek aan kennis/informatie naar wie ik kan doorverwijzen	☐	☐	☐	☐	☐
Geen geschikt extern aanbod	☐	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk _____	☐	☐	☐	☐	☐

23. Wat is er volgens u nodig om binnen uw onderwijsinstelling een beter of uitgebreider ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten te organiseren?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen. Indien gewenst kunt u uw antwoord (en) toelichten

- Betere samenwerking tussen medewerkers intern _____
- Betere samenwerking met externe partijen _____
- Meer budget _____
- GGZ binnen de onderwijsinstelling halen _____
- Ondersteuningsbehoefte van studenten onderzoeken _____
- Opnemen van dit onderwerp in het onderwijsaanbod _____
- Anders, namelijk _____
- Weet ik niet
- Geen van bovenstaande
- Niets, ik vind het niet de verantwoordelijkheid van onze onderwijsinstelling om dit vorm te geven

EINDE VRAGENLIJST – DANK VOOR UW ANTWOORDEN

Bijlage C: enquêteresultaten uitgesplitst

Tabel 1. Respons studentenenquête naar achtergrond

Leeftijd	N	%
18-19	18	11
20-25	90	57
25-30	38	24
30-35	5	3
35-40	1	1
40-45	2	1
45-50	1	1
50+	2	1
Geslacht	N	%
Man	32	20
Vrouw	124	79
Anders	1	1
Totaal	157	100
Opleidingsniveau	N	%
HBO	30	19
WO	127	81
Totaal	157	100

Tabel 2. Respons medewerkersenquête naar achtergrond

In wat voor onderwijsinstelling werkt u?	%	N
MBO	67	83
HBO	24	30
WO	9	11
Totaal	100	124
In welke functiegroep past uw functie het best?	%	N
Docent, mentor	3	4
Studentendecaan, studieadviseur	18	22
Zorgprofessional (bv. lid zorgadviesteam, maatschappelijk werker, (studenten)psycholoog)	27	33
Medewerker passend onderwijs	4	5
Teamleider/opleidingsmanager/opleidingsdirecteur	16	20
Beleidsfunctionaris	14	17
Ondersteunend en faciliterend personeel (bv. roostermakers, studenteninformatiepunt)	2	2
Anders	17	21

Tabel 3. Aantal (%) studenten dat aangeeft op dit moment te maken te hebben met...

	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
Een functiebeperking door (chronische) ziekte	6 (20%)	23 (18%)	29 (18%)
Psychische klachten (studiedruk, stress, financiële zorgen)	18 (60%)	93 (73%)	111 (70,1%)
Zwangerschap/jong ouderschap	0	0	0
Behandeling in verband met gendertransitie	0	1 (12%)	1 (1%)
Bijzondere familieomstandigheden zoals mantelzorg	1 (3%)	7 (6%)	8 (5%)
Anders	5 (17%)	11 (9%)	16 (10%)
Geen van bovenstaande	9 (30%)	29 (23%)	38 (24%)

Tabel 4. Mate waarin studenten volgens medewerkers last hebben van psychische klachten

%	MBO (n=83)	HBO (n=30)	WO (n=11)	Totaal (n=124)
Veel last	14 (17%)	4 (15%)	1 (10%)	19 (16%)
Enigszins last	25 (30%)	10 (34%)	4 (35%)	39 (31%)
Geen last	44 (54%)	16 (52%)	6 (56%)	66 (54%)

Tabel 5. Mate waarin collega's zich volgens medewerkers bewust zijn van psychische klachten bij studenten

	Gemiddelde
MBO	7,1
HBO	7,6
WO	8,2
Totaal	7,3

Tabel 6. Mate waarin studenten met psychische klachten worden ondersteund

%	HBO (n=18)	WO (n=93)	Totaal (n=111)
Ja, ik word hierin op dit moment al ondersteund	10 (56%)	57 (61%)	67 (60%)
Nee, maar ik heb hier wel behoefte aan	3 (17%)	19 (20%)	22 (20%)
Nee, ik heb hier ook geen behoefte aan	5 (28%)	17 (18%)	22 (20%)

Tabel 7. Vormen van ondersteuning bij psychische klachten die studenten het meest aanspreken (max. 5)

%	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
Praten met medestudenten	12 (40%)	65 (51%)	77 (49%)
Praten met een docent	4 (13%)	17 (13%)	21 (13%)
Praten met een slb'er of mentor/coach	17 (57%)	34 (27%)	51 (33%)
Praten met een studieadviseur of studentendecaan	9 (30%)	37 (29%)	46 (29%)
Praten met een studentenpsycholoog	18 (60%)	75 (59%)	93 (59%)
Praten met een vertrouwenspersoon	7 (23%)	45 (35%)	52 (33%)
Geestelijke ondersteuning, bijvoorbeeld via het studentenpastoraat	3 (10%)	24 (19%)	27 (17%)
Ondersteuning van de studentenhuisarts / GGD jeugdarts	3 (10%)	9 (7%)	12 (8%)
Praten met een specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	6 (20%)	26 (21%)	32 (20%)
Praten met een professional buiten onderwijsinstelling	11 (37%)	61 (48%)	72 (46%)
Informatie over psychische klachten en ondersteuningsmogelijkheden	6 (20%)	16 (13%)	22 (14%)
Hulp bij ontspannen	11 (37%)	49 (39%)	60 (38%)
Hulp bij plannen en organiseren	6 (20%)	28 (22%)	34 (22%)
E-health ondersteuning (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	3 (10%)	10 (8%)	13 (8%)
Anders	1 (3%)	4 (3%)	5 (3%)
Geen	1 (3%)	0	1 (1%)

Tabel 8. Is er bij uw onderwijsinstelling één centraal punt voor vragen over psychische klachten/ondersteuning?

N (%)	MBO (n=83)	HBO (n=30)	WO (n=11)	Totaal (n=124)
-------	---------------	---------------	--------------	-------------------

Ja	55 (66%)	22 (73%)	8 (73%)	85 (69%)
Nee, bij ons werkt dat anders	26 (31%)	8 (27%)	2 (29%)	36 (29%)
Dat weet ik niet	2 (2%)	0	1 (9%)	3 (2%)

Tabel 9. Is er bij jouw onderwijsinstelling één centraal punt voor vragen over psychische klachten/ondersteuning?

N (%)	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
Ja	14 (47%)	73 (58%)	87 (55%)
Nee, bij ons werkt dat anders	2 (7%)	16 (13%)	18 (12%)
Dat weet ik niet	14 (47%)	38 (30%)	52 (33%)

Tabel 10. Bespreken studenten psychische klachten gemakkelijk met de volgende personen in uw onderwijsinstelling?

%	(Zeer) makkelijker	Niet makkelijk, niet moeilijk	(Zeer) moeilijk	Weet niet	NVT
Medestudenten	34 (27%)	42 (34%)	37 (30%)	10 (8%)	1 (1%)
SLB'er of mentor/coach	17 (14%)	44 (35%)	55 (44%)	7 (6%)	1 (1%)
Studieadviseur	56 (45%)	47 (38%)	15 (12%)	3 (2%)	3 (2%)
Studentendecaan	34 (27%)	31 (25%)	15 (12%)	5 (4%)	39 (31%)
Studie- of studentenvereniging	35 (28%)	30 (24%)	15 (12%)	3 (2%)	41 (33%)
(Studenten)psycholoog	4 (3%)	12 (10%)	18 (15%)	15 (12%)	75 (61%)
Vertrouwenspersoon	40 (33%)	16 (13%)	10 (8%)	5 (4%)	53 (43%)
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	41 (33%)	26 (21%)	32 (26%)	16 (13%)	9 (7%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	6 (5%)	9 (7%)	12 (10%)	7 (6%)	90 (73%)
Specialistische adviseur bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	62 (50%)	25 (20%)	9 (7%)	4 (3%)	24 (19%)
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	58 (47%)	16 (13%)	9 (7%)	4 (3%)	37 (30%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling (bv. leerplichtambtenaar, RMC, jongerenwerk)	3 (18%)	32 (26%)	30 (24%)	6 (5%)	33 (27%)

Tabel 11. In hoeverre vind jij psychische klachten met de volgende personen gemakkelijk bespreekbaar?

%	(Zeer) makkelijker	Niet makkelijk, niet moeilijk	(Zeer) moeilijk	Weet niet	NVT
Medestudenten	98 (62%)	36 (23%)	22 (14%)	1 (1%)	0
Docenten	40 (26%)	45 (29%)	67 (43%)	5 (3%)	0
Slb'er of mentor/coach	55 (35%)	23 (15%)	23 (15%)	13 (8%)	43 (26%)
Studieadviseur	93 (59%)	26 (17%)	26 (10%)	13 (8%)	9 (6%)

Studentendecaan	51 (33%)	29 (19%)	21 (13%)	28 (18%)	28 (18%)
Studie- of studentenvereniging	40 (26%)	35 (16%)	46 (29%)	25 (16%)	21 (13%)
(Studenten)psycholoog	61 (39%)	19 (12%)	23 (15%)	25 (16%)	29 (19%)
Vertrouwenspersoon	52 (33%)	23 (15%)	11 (7%)	41 (26%)	30 (19%)
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	53 (34%)	14 (8%)	8 (5%)	39 (25%)	43 (27%)
Studentenhuisarts	21 (13%)	14 (9%)	14 (9%)	48 (31%)	60 (38%)
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	27 (17%)	23 (15%)	15 (10%)	46 (29%)	46 (29%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	19 (12%)	8 (5%)	15 (10%)	55 (35%)	60 (38%)
Anders, namelijk	2 (2%)	5 (3%)	1 (1%)	8 (5%)	140 (89%)
<i>Ik loop bij een psycholoog</i>	2 (100%)	0	0	0	0
<i>Psycholoog</i>	0	0	1 (100%)	0	0

Tabel 12. Percentage medewerkers dat voorlichting, trainingen of workshops op het gebied van psychische klachten krijgt

%	Nooit	< 1x per jaar	1-2x per jaar	Eens per kwartaal	Maandelijks of vaker
Geven (n=116)	31 (27%)	22 (19%)	34 (29%)	17 (15%)	12 (10%)
Krijgen (n=119)	11 (9%)	36 (30%)	49 (41%)	20 (17%)	3 (3%)

Tabel 13. Ben je bekend met het ondersteuningsaanbod dat er binnen jouw onderwijsinstelling aanwezig is bij psychische klachten?

%	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
Niet bekend – ik zou niet weten welk aanbod er binnen mijn onderwijsinstelling is	3 (10%)	14 (11%)	17 (11%)
Enigszins bekend – ik heb er wel eens iets over gehoord maar zou niet kunnen benoemen wat het aanbod precies inhoudt	21 (70%)	57 (45%)	78 (50%)
Redelijk of goed bekend – ik heb er vaker over gehoord en weet vrij goed wat het aanbod inhoudt	6 (20%)	56 (44%)	62 (40%)

Tabel 14. Ben je bekend met het volgende ondersteuningsaanbod dat er binnen jouw onderwijsinstelling is bij psychische klachten?

%	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	20 (67%)	93 (73%)	113 (72%)
Studentgespreksgroepen	5 (17%)	12 (9%)	17 (11%)
Buddysysteem	4 (13%)	17 (13%)	21 (13%)
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	18 (60%)	57 (45%)	75 (48%)
Hulp bij plannen en organiseren	22 (73%)	65 (51%)	87 (55%)
Hulp bij ontspannen	10 (33%)	34 (27%)	44 (28%)
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	1 (3%)	3 (2%)	4 (3%)

(Studenten)psycholoog	20 (67%)	67 (53%)	87 (55%)
Vertrouwenspersoon	17 (57%)	61 (48%)	78 (50%)
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	14 (47%)	56 (44%)	70 (45%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	1 (3%)	23 (18%)	24 (15%)
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	8 (27%)	48 (38%)	56 (36%)
Slb'er of mentor/coach	28 (93%)	35 (28%)	63 (40%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	2 (7%)	5 (4%)	7 (5%)
Suicidepreventie	2 (7%)	3 (2%)	5 (3%)
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	9 (30%)	39 (31%)	48 (31%)
Anders, namelijk: aandachtsfunctionaris, studieadviseur, humanistisch geestelijk raadsman	1 (3%)	3 (2%)	4 (3%)

Tabel 15. Is het volgende ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten aanwezig is in uw onderwijsinstelling?

% ja	MBO (n=83)	HBO (n=30)	WO (n=11)	Totaal (n=124)
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur	77 (93%)	28 (93%)	8 (73%)	113 (91%)
Studentgespreksgroepen	22 (27%)	9 (30%)	6 (55%)	37 (30%)
Buddysysteem	31 (37%)	16 (53%)	7 (64%)	54 (44%)
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	61 (73%)	25 (83%)	10 (91%)	96 (77%)
Hulp bij plannen en organiseren	70 (96%)	27 (90%)	10 (91%)	117 (94%)
Hulp bij ontspannen	32 (39%)	19 (63%)	10 (91%)	61 (49%)
E-health (bv. chat, beeldbellen, online hulpmodes, apps)	26 (31%)	5 (17%)	4 (36%)	35 (28%)
(Studenten)psycholoog	27 (33%)	13 (43%)	9 (82%)	49 (40%)
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	81 (98%)	27 (90%)	10 (91%)	118 (95%)
Vertrouwenspersoon	78 (94%)	28 (93%)	10 (91%)	116 (94%)
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat)	5 (6%)	11 (37%)	7 (64%)	23 (19%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	47 (57%)	2 (7%)	3 (27%)	52 (42%)
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	82 (99%)	9 (30%)	3 (27%)	94 (76%)
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	79 (95%)	0 (0%)	1 (9%)	80 (65%)
Suicidepreventie	43 (52%)	16 (53%)	8 (73%)	67 (54%)
Anders	24 (29%)	4 (13%)	5 (45%)	33 (27%)

Tabel 16. Hoeveel studenten zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod binnen uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

	Gemiddelde
MBO (n=83)	6,8
HBO (n=30)	7,3
WO (n=11)	7,2
Totaal (n=124)	7,0

Tabel 17. Hoeveel collega's in uw onderwijsinstelling zijn volgens u bekend met het ondersteuningsaanbod binnen uw onderwijsinstelling voor psychische klachten?

	Gemiddelde
--	------------

MBO (n=83)	8,3
HBO (n=30)	8,2
WO (n=11)	8,4
Totaal (n=124)	8,3

Tabel 18. In hoeverre maken studenten met psychische klachten volgens u gebruik van het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling?

%	Veel van hen	Niet veel, niet weinig	Weinig tot geen	Weet ik niet	N
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/slb'er/studieadviseur	89 (79%)	21 (19%)	2 (2%)	1 (1%)	113
Studentengespreksgroepen	4 (11%)	13 (35%)	14 (38%)	6 (16%)	37
Buddysysteem	3 (6%)	24 (44%)	18 (33%)	9 (17%)	54
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	11 (12%)	44 (46%)	22 (23%)	19 (20%)	96
Hulp bij plannen en organiseren	52 (44%)	49 (42%)	9 (8%)	7 (6%)	117
Hulp bij ontspannen	9 (15%)	28 (46%)	14 (23%)	10 (16%)	61
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	2 (6%)	18 (51%)	8 (23%)	7 (20%)	35
(Studenten)psycholoog	24 (49%)	19 (39%)	4 (8%)	2 (4%)	49
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	24 (20%)	66 (56%)	19 (16%)	9 (8%)	118
Vertrouwenspersoon	10 (9%)	30 (26%)	47 (41%)	29 (25%)	116
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat)	2 (9%)	6 (26%)	11 (48%)	4 (17%)	23
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	7 (14%)	21 (40%)	20 (39%)	4 (8%)	52
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	55 (59%)	29 (31%)	6 (6%)	4 (4%)	94
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	52 (65%)	26 (33%)	1 (1%)	1 (1%)	80
Anders, namelijk aanbod zoals benoemd bij vraag 11*	16 (4%)	13 (39%)	3 (9%)	1 (3%)	33

*de uitingen onder anders namelijk zijn niet in deze tabel gepresenteerd omdat de N per aanbod telkens 1 is.

Tabel 19. Maak jij op dit moment binnen jouw onderwijsinstelling gebruik van één of meerdere vormen van ondersteuning n.a.v. psychische klachten?

(% ja)	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	4 (13%)	24 (19%)	28 (18%)
Studentengespreksgroepen	0	1 (1%)	1 (1%)
Buddysysteem	1 (3%)	0	1 (1%)
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	2 (7%)	1 (1%)	3 (2%)
Hulp bij plannen en organiseren	1 (3%)	1 (1%)	2 (1%)
Hulp bij ontspannen	1 (3%)	3 (2%)	4 (3%)
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	0	0	0
(Studenten)psycholoog		9 (7%)	9 (6%)
Vertrouwenspersoon	1 (3%)	5 (4%)	6 (4%)

Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	0	8 (6%)	8 (5%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	0	2 (2%)	2 (1%)
Specialistisch adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	1 (3%)	1 (1%)	2 (1%)
Slb'er of mentor/coach	11 (37%)	4 (3%)	15 (10%)
Externe specialisten in mijn onderwijsinstelling	0	0	0
Suicidepreventie	0	0	0
Andere vorm van ondersteuning binnen mijn onderwijsinstelling	0	3 (2%)	3 (2%)
Nee, maar ik maak wel gebruik van ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling	3 (10%)	34 (27%)	37 (24%)
Nee, ik maak op dit moment geen gebruik van ondersteuning naar aanleiding van psychische klachten	13 (43%)	50 (39%)	63 (40%)
Andere vorm van ondersteuning binnen mijn onderwijsinstelling:			
Mijn academic counselor, die normaal helpt als je vakken niet zo goed gaan/je vakken niet haalt		X	
Scriptiebegeleider		X	
studentenraadsman		X	

Tabel 20. Wat is/zijn daarvan de voornaamste reden(en), denkt u?

% ja	MBO (n=83)	HBO (n=30)	WO (n=11)	Totaal (n=124)
Taboe om het bespreekbaar te maken	74 (89%)	24 (80%)	6 (55%)	104 (84%)
'Normalisering' van het probleem ('iedereen heeft het druk')	35 (42%)	21 (70%)	4 (36%)	60 (48%)
Gebruik van extern ondersteuningsaanbod	34 (41%)	10 (33%)	3 (27%)	47 (38%)
Onbekendheid van het ondersteuningsaanbod	36 (43%)	11 (37%)	2 (18%)	49 (40%)
Niet de weg weten binnen uw onderwijsinstelling naar het ondersteuningsaanbod	25 (30%)	18 (60%)	3 (27%)	46 (37%)
Anders	20 (24%)	3 (10%)	2 (18%)	25 (20%)
Weet ik niet	3 (4%)	1 (3%)	3 (27%)	7 (6%)

Tabel 21. Kun je aangeven wat hiervoor de belangrijkste reden(en) is/zijn?

%	(n=70)
Ik maak al gebruik van ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling	24 (34%)
Ik durf het niet goed bespreekbaar te maken	16 (23%)
Ik denk niet serieus genomen te worden	9 (13%)
Ik zie het niet als een probleem ('stress is normaal')	26 (37%)
Ik ben niet goed bekend met het ondersteuningsaanbod binnen mijn onderwijsinstelling	15 (21%)
Ik moet er lang op wachten voordat ik geholpen word	13 (19%)
Anders	29 (41%)
Weet ik niet	1 (1%)

Tabel 22. In hoeverre waarderen studenten met psychische klachten volgens u het ondersteuningsaanbod van uw onderwijsinstelling?

	N	+ +	+	+/-	-	--	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken tussen student en mentor/sl'b'er/studieadviseur	113	13 (12%)	84 (74%)	10 (9%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (5%)
Studentgespreksgroepen	37	3 (8%)	15 (41%)	4 (11%)	0 (0%)	0 (0%)	15 (41%)
Buddysysteem	54	2 (4%)	29 (54%)	5 (9%)	0 (0%)	0 (0%)	18 (33%)

Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	96	1 (1%)	26 (27%)	35 (37%)	3 (3%)	1 (1%)	30 (31%)
Hulp bij plannen en organiseren	117	19 (16%)	81 (69%)	6 (5%)	2 (2%)	1 (1%)	4 (7%)
Hulp bij ontspannen		4 (7%)	29 (48%)	7 (12%)	0 (0%)	0 (0%)	21 (34%)
E-health (bv. chat, beeldbellen, online modules, apps)	35	1 (3%)	12 (34%)	9 (26%)	1 (3%)	0 (0%)	12 (34%)
(Studenten)psycholoog	49	18 (37%)	28 (57%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (6%)
Doorverwijzing naar externe, langduriger en/of specialistische hulp	118	7 (6%)	61 (52%)	28 (24%)	2 (2%)	1 (1%)	19 (16%)
Vertrouwenspersoon	116	12 (10%)	49 (42%)	5 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	50 (43%)
Geestelijke ondersteuning (bv. studentenpastoraat)	23	3 (13%)	10 (43%)	3 (13%)	1 (4%)	0 (0%)	6 (26%)
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	52	1 (2%)	25 (48%)	10 (19%)	3 (6%)	0 (0%)	13 (25%)
Specialistische adviseur, bv. adviseur studiesucces, medewerker passend onderwijs of zorgcoördinator	94	29 (31%)	50 (53%)	4 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	11 (12%)
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	80	28 (35%)	44 (55%)	2 (3%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (8%)
Anders, namelijk aanbod zoals benoemd bij vraag 11*	33	10 (30%)	21 (64%)	2 (6%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)

*de uitingen onder anders namelijk zijn niet in deze tabel gepresenteerd omdat de N per aanbod telkens 1 is.

Tabel 23. In hoeverre ben je tevreden over het ondersteuningsaanbod waar je op dit moment gebruik van maakt?

%	N	++	+	+/-	-	--	Weet ik niet
(Structurele) gesprekken met studieadviseur/studentendecaan	27	18	68	14	0	0	0
Studentengespreksgroepen	1	0	0	100	0	0	0
Buddysysteem	1	0	0	100	0	0	0
Informatievoorziening over (hulp bij) psychische klachten (bv. folders, posters, website)	3	0	0	50	50	0	0
Hulp bij plannen en organiseren	2	0	100	0	0	0	0
Hulp bij ontspannen	4	0	100	0	0	0	0
(Studenten)psycholoog	9	25	50	25	0	0	0
Vertrouwenspersoon	6	86	14	0	0	0	0
Geestelijke ondersteuning, bv. studentenpastoraat	8	50	50	0	0	0	0
Studentenhuisarts / GGD jeugdarts	2	0	0	0	0	0	0
Specialistisch adviseur, bv. adviseur studiesucces of loopbaanadviseur	2	100	0	0	0	0	0
Slb'er of mentor/coach	15	30	40	20	10	0	0
Anders zoals genoemd in v16							
<i>Mijn academic counselor, die normaal helpt als je vakken niet zo goed gaan/je vakken niet haalt</i>	1	0	0	100	0	0	0
<i>Scriptiebegeleider</i>	1	0	0	100	0	0	0
<i>studentenraadsman</i>	1	100	0	0	0	0	0
Ondersteuning buiten mijn onderwijsinstelling	37	23	36	41	0	0	0

Tabel 24. Mis je een vorm van ondersteuning, die nu niet geboden wordt binnen of buiten jouw onderwijsinstelling?

%	HBO (n=30)	WO (n=127)	Totaal (n=157)
Nee	18 (60%)	66 (52%)	84 (54%)
Ja, namelijk	12 (40%)	61 (48%)	73 (46%)

Tabel 25. Is er op dit moment ondersteuningsaanbod op het gebied van psychische klachten dat niet binnen uw onderwijsinstelling verkrijgbaar is, maar dat u wel mist?

%	MBO (n=83)	HBO (n=30)	WO (n=11)	Totaal (n=124)
Nee	33 (40%)	16 (53%)	7 (64%)	56 (45%)
Ja, namelijk	50 (60%)	14 (47%)	4 (36%)	68 (55%)

Tabel 26. Belemmeringen in toegang naar professionele samenwerkingspartijen buiten onderwijs-instelling bij het doorverwijzen

%	Vaak	Af en toe	(bijna) nooit	Weet ik niet	NVT	N
Door wachttijden	94 (76%)	19 (15%)	4 (3%)	6 (5%)	1 (1%)	124
Door kosten die er voor studenten mee gemoeid zijn	61 (49%)	41 (34%)	10 (8%)	9 (7%)	2 (2%)	123
Door gebrek aan kennis/informatie naar wie ik kan doorverwijzen	14 (11%)	37 (30%)	60 (48%)	6 (5%)	7 (6%)	124
Geen geschikt extern aanbod	11 (9%)	44 (36%)	48 (39%)	12 (10%)	9 (7%)	124
Anders	14 (11%)	11 (9%)	1 (1%)	10 (8%)	88 (71)	124

Tabel 27. Wat nodig om binnen uw onderwijsinstelling beter/uitgebreider ondersteuningsaanbod te organiseren?

% ja	MBO (n=83)	HBO (n=30)	WO (n=11)	Totaal (n=124)
Betere samenwerking tussen medewerkers intern	33 (40%)	13 (43%)	4 (36%)	50 (40%)
Betere samenwerking met externe partijen	58 (70%)	15 (50%)	2 (18%)	75 (60%)
Meer budget	51 (61%)	17 (57%)	4 (36%)	72 (58%)
GGZ binnen de onderwijsinstelling halen	46 (55%)	3 (10%)	0	49 (40%)
Ondersteuningsbehoefte van studenten onderzoeken	27 (33%)	14 (47%)	2 (18%)	43 (35%)
Opnemen van dit onderwerp in het onderwijsaanbod	32 (39%)	10 (33%)	3 (27%)	45 (36%)
Anders	11 (13%)	3 (10%)	1 (9%)	15 (12%)
Weet ik niet	1 (1%)	1 (3%)	1 (9%)	3 (2%)
Geen van bovenstaande	4 (5%)	0	2 (18%)	6 (5%)
Niets, ik vind het niet de verantwoordelijkheid van onze onderwijsinstelling om dit vorm te geven	2 (2%)	2 (7%)	0	4 (3%)